

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษสาเหตุและการป้องกันการกระทำผิดทางวินัยของข้าราชการครู
ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัย ได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร
และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของวินัย
2. จุดมุ่งหมายและความสำคัญของวินัย
3. ลักษณะความผิดทางวินัยของข้าราชการครู
4. สาเหตุการกระทำผิดทางวินัยของข้าราชการครู
5. การป้องกันการกระทำผิดทางวินัยของข้าราชการครู
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ความหมายของวินัย Kajabhat Mahasarakham University

ระเบียบวินัยเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการอยู่ร่วมกันของคนหมู่มากในสังคม เพื่อให้
สามารถอยู่ร่วมกันอย่างราบรื่นและเรียบร้อย ความหมายของ วินัย (Discipline) ที่นักวิชาการ
ทั้งหลายได้ให้ทัศนะไว้ จึงมีความแตกต่างและคล้ายคลึงกันตามลักษณะการมองวินัยในเชิงลบ
และเชิงบวก ผู้วิจัยได้รวบรวมความหมายของ “ วินัย ” ที่สำคัญไว้ ดังนี้

เกียรติศักดิ์ อิชยานันท์ (2527 : 72) ให้ความหมายของวินัยว่า วินัย หมายถึง ระเบียบ
แบบแผน ข้อบังคับ ใ้มนุษย์ต้องอยู่ในกรอบของการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องดีงาม วินัยเป็น
ส่วนประกอบที่สำคัญยิ่งของมนุษย์ พร้อมทั้งยังเป็นองค์ประกอบที่ช่วยเสริมแต่งให้มนุษย์
มีแต่ความอ่อนหวาน สวยงาม นำคบหาสมาคมด้วย

เสน่ห์ จุ้ยโค (2527 : 14) ได้อธิบายความหมายของวินัยว่า วินัย มีความหมายกว้างกว่า
การปฏิบัติภายใต้กรอบของกฎหมายเท่านั้น แต่มีความหมายรวมไปถึงการทำอะไรที่อยู่ภายใต้
ขนบประเพณีและวัฒนธรรมที่เห็นชอบโดยคนส่วนใหญ่ในสังคม และมีการปฏิบัติสืบต่อๆ
กันมา เช่น การรู้จักควบคุมตนเองในการตรงต่อเวลา การเคารพกฎจราจร การเคารพเหตุผล
ซึ่งกันและกัน การไม่ทิ้งขยะมูลฝอย การไม่ดื่มสุรามาจนทำให้งานและสุขภาพเสื่อมโทรม
 เป็นต้น

สมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 221) ให้ความหมายของวินัยว่า วินัย หมายถึง ระเบียบแบบแผนที่ได้กำหนดไว้เป็นแนวทางของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้ร่วมกันปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและราบรื่น

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2529 : 1-2) ได้อธิบายความหมายของวินัยโดยทั่วไป ความหมายในทางสังคม และความหมายทางการบริหารไว้ว่า คนทั่วไปมักมองวินัยใน 2 ลักษณะ ลักษณะหนึ่ง วินัย คือ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และข้อปฏิบัติที่กำหนดไว้สำหรับคนในวงการหรือกลุ่มอาชีพใดอาชีพหนึ่ง ซึ่งวินัยของคนในวงการหรืออาชีพหนึ่งๆ จะมีความแตกต่างกันทั้งในเชิงเนื้อหาสาระ ความเข้มข้นของการยึดถือปฏิบัติ เช่น วินัยของข้าราชการครูจะเคร่งครัดกว่าวินัยของข้าราชการพลเรือนประเภทอื่น โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับแบบแผนความประพฤติในด้านต่างๆ ในเรื่องชู้สาว การพนัน การเสพสุรามึนเมา เป็นต้น ทั้งนี้เพราะครูต้องประพฤติตนในทางเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และประชาชน

อีกลักษณะหนึ่งจะมองวินัยในเชิงลบ หมายถึง การลงโทษ การปราบปรามผู้ที่ไม่ประพฤติปฏิบัติ ตามกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับที่กำหนดไว้
วินัยในทางสังคม หมายถึง ความคาดหวังของสังคมที่จะให้บุคคลประพฤติปฏิบัติตนในสิ่งที่ถูกที่ควร อันจะส่งผลให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่ตนเองและสังคม ได้แก่ การประกอบสัมมาอาชีพด้วยความขยันหมั่นเพียร การมีความรับผิดชอบ การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ แบบแผนธรรมเนียมของสังคม เป็นต้น

วินัยในทางการบริหารมีความหมายในหลายลักษณะ เช่น

ในลักษณะที่เป็นการควบคุมตนเอง (Self Control) โดยมุ่งพิจารณาวินัยในแง่พัฒนาตนเองเพื่อปรับตัวให้สอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการ ซึ่งอาจเรียกว่า อัดวินัย (Self Discipline)

ในลักษณะที่เป็นเงื่อนไขที่ทำให้พฤติกรรมอันเป็นระเบียบ (Condition for Orderly Behavior) การพิจารณาในแง่นี้มุ่งไปที่การควบคุมคนในองค์กรให้มีความเป็นระเบียบในพฤติกรรม โดยใช้วิธีการสร้างเงื่อนไขชักนำต่างๆ เช่น สร้างขวัญและความสามัคคี เป็นต้น

ในลักษณะที่เป็นกระบวนการทางนิติธรรม (Judicial Process) ในการพิจารณาความผิดทางวินัย ซึ่งมีการออกกฎ ระเบียบ กำหนดการอันพึงปฏิบัติ กำหนดโทษของการฝ่าฝืน และการดำเนินการเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด

ประวิณ ฌ นคร (2533 : 23-25) ให้ความหมายของวินัยไว้ใน 2 ลักษณะ คือ

1. ความหมายในทางรูปธรรม หมายถึง ปทัสถาน (Norm) แห่งความประพฤติที่กำหนดไว้เป็นแบบแผนให้คนในแต่ละวงการยึดถือปฏิบัติ โดยกำหนดเป็นกระบวนการทางนิติธรรม (Judicial Process) ซึ่งมีการออกกฎหมายหรือระเบียบ กำหนดการอันพึงปฏิบัติหรือห้ามไม่ให้ปฏิบัติ กำหนดโทษของการฝ่าฝืน และการดำเนินการเพื่อลงโทษผู้กระทำผิด

2. ความหมายในทางนามธรรม หมายถึง ลักษณะเชิงพฤติกรรม (Behavior) ที่คนแสดงออกมาเป็นการควบคุมตนเอง แสดงออกถึงการยอมรับหรือปฏิบัติตามการนำ หรือการบังคับบัญชา แสดงถึงความเป็นระเบียบ แสดงออกถึงการอยู่ในแบบแผน

ธีระวุฒิ เจริญราษฎร์ (2536 : 196) ได้ให้ความหมายของคำว่า วินัย หมายถึง ระเบียบแบบแผนหรือข้อปฏิบัติที่กำหนดขึ้นไว้สำหรับให้บุคลากรในองค์การปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติ หรือร่วมกันปฏิบัติเพื่อให้การปฏิบัติงานขององค์การบรรลุตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้ยังหมายถึงพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกในการควบคุมตนเองอีกด้วย

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) (2538 : 49-54) ได้ให้แง่มุมในการมองวินัยไว้หลายลักษณะ กล่าวคือ

1. วินัย เป็นกติกาสังคมที่ตกลงกันไว้ วางไว้สำหรับหมายรู้ร่วมกันว่าในการอยู่ร่วมและการทำงานร่วมกันนี้จะปฏิบัติอย่างไร เพื่อให้การอยู่และทำงานร่วมกันดำเนินไปได้ด้วยดี ไม่ติดขัด ไม่ขัดแย้งหรือสับสนอลเวง
2. วินัย เป็นเครื่องจัดสรรสภาพแวดล้อม บรรยากาศและสภาพการดำเนินชีวิตให้เอื้อต่อการปฏิบัติ เพื่อบรรลุจุดประสงค์ของกิจการงานและวิถีชีวิตนั้นๆ
3. วินัย เป็นเครื่องสร้างพฤติกรรมเคยชินที่ดี ที่พึงประสงค์
4. วินัย เป็นเครื่องมือจัดสรูประสานให้ความหลากหลายมาอยู่ด้วยกันอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย สอดคล้องกลมกลืนกัน
5. วินัย เป็นเครื่องหมายของการมีวัฒนธรรมและอารยธรรม อารยธรรมของมนุษยชาตินี้เกิดขึ้นมาด้วยการที่มนุษย์มีความสามารถในการจัดสรรสิ่งต่างๆ ให้เข้าระเบียบประสานสอดคล้องกลมกลืนกันได้ อารยธรรมของมนุษย์จึงเจริญ หมู่ชนที่ดั่งามจะได้รับการยอมรับนับถือนั้นจะต้องเป็นหมู่ชนที่มีวัฒนธรรมและมีวินัย

นอกจากนี้หากมองวินัยในลักษณะของการจัดสรรโอกาส วินัยเป็นการจัดสรรโอกาส ทำให้ชีวิตและสังคมมีระบบระเบียบและมีโอกาสเกิดขึ้น ทำให้ทำอะไรได้คล่อง ดำเนินชีวิตได้

โดยสะดวก ดำเนินกิจการได้สะดวก ถ้าชีวิตและสังคมไม่มีระเบียบ ไม่เป็นระบบก็จะสูญเสียโอกาสในการที่จะดำเนินชีวิตและทำการกิจการของสังคมให้เป็นไปได้ด้วยดี ตลอดจนทำให้การพัฒนาได้ผลดี

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด (2543 : 1) ได้ให้ความหมายของวินัยว่า วินัย หมายถึง ระเบียบแบบแผน ข้อปฏิบัติที่กำหนดขึ้นไว้สำหรับให้คนในองค์กรเดียวกัน ได้ยึดถือปฏิบัติร่วมกันและใช้เป็นเครื่องมือกำหนดกระบวนการทางนิติธรรมว่า การกระทำใดเป็นการกระทำผิดวินัยหรือการกระทำใดเป็นการกระทำที่ไม่ผิดวินัย

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ (2541 : 1) ให้ความหมายวินัยว่า วินัย คือ การควบคุมความประพฤติ มีจุดมุ่งหมายเพื่องานไม่ไขว่เพื่อราชการ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 1) ให้ความหมายวินัยว่า วินัย เป็นระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมความประพฤติทางกาย วาจา ของคนในสังคม เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยและสันติสุขในหมู่คณะอันจะส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

วิลสัน (Wilson. 1971 : 77) ได้กล่าวถึงวินัยพอสรุปได้ว่า วินัย คือ ความมีระเบียบ ในการทำกิจกรรมต่างๆ อันเกิดจากคุณธรรมในตนเอง หรือค่านิยมที่มีต่อกิจกรรมนั้น เป็นแรงจูงใจโดยปราศจากข้อบังคับหรือสั่งการแต่อย่างใด วินัยเป็นเรื่องที่เกิดจากเหตุผลและการประเมินค่าของความมีระเบียบ โดยต้องอาศัยการเรียนรู้เพื่อให้มีความเข้าใจในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ

บีช (Beach. 1980 : 603-605) ได้ลงความเห็นไว้ว่า วินัยเป็นการควบคุมและการหล่อหลอมพฤติกรรม ทั้งโดยวิธีให้รางวัลและโดยวิธีลงโทษ โดยให้ความหมายของวินัย ในสองลักษณะ ได้แก่ วินัยในทางบวก หมายถึง มาตรการอย่างหนึ่งอย่างใดที่จะสร้างทัศนคติที่ดีต่อหน่วยงานให้เกิดขึ้น ในหมู่บุคลากร ซึ่งเป็นเหตุให้บุคลากรเหล่านั้นปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับด้วยความเต็มใจ และวินัยในทางลบ หมายถึง การใช้มาตรการลงโทษหรือขู่ว่าจะลงโทษเพื่อบังคับให้บุคลากรปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า วินัย คือ กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง ขนบธรรมเนียม ประเพณีที่องค์กรหรือสังคมกำหนดขึ้นไว้เป็นปทัสถาน (Norm) ขององค์การหรือสังคมนั้นๆ รวมทั้งวินัยที่เกิดขึ้นภายในตนเองเพื่อใช้ควบคุมความประพฤติของบุคคลในองค์กรหรือสังคมนั้นๆ ให้ประพฤติปฏิบัติตนและปฏิบัติงานให้สำเร็จและบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังเป็นการสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสงบสุขให้เกิดขึ้น

ภายในองค์กรหรือสังคมอีกด้วย วินัยจึงมีลักษณะสำคัญ คือ เป็นกรอบแห่งความประพฤติ ที่มีการบัญญัติขึ้นเป็นระบบวิธีการเพื่อให้มีการปฏิบัติตาม มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้คนหมู่มาก อยู่ร่วมกันหรือทำงานร่วมกันอย่างราบรื่น เป็นความคาดหวังของสังคมที่จะให้บุคคลประพฤติ ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกที่ควร วินัยของคนในวงการหนึ่งๆ จะมีความแตกต่างกันทั้งในเชิงเนื้อหา สารและ ความเข้มข้นของการยึดถือปฏิบัติ การลงโทษมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการอบรม สั่งสอน หรือการปรับปรุงให้ถูกต้อง

ส่วนความหมายของวินัยข้าราชการ วินัยข้าราชการพลเรือน และวินัยข้าราชการครู นั้นมีหน่วยงานและนักวิชาการ ได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ธีระวุฒิ เจริญราษฎร์ (2536 : 22) ได้ให้ความหมายของวินัยข้าราชการ คือ แบบแผน ความประพฤติที่กำหนดให้ควบคุมตนเอง และควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาให้ประพฤติปฏิบัติตาม ที่กำหนดไว้

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2525 : 4) ได้ให้ความหมายของวินัยข้าราชการพลเรือน หมายถึง ระเบียบหรือข้อบังคับที่ได้กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการควบคุมความประพฤติและการ ปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการให้ยึดถือตาม โดยเคร่งครัดและให้ข้าราชการทุกคนสามารถปฏิบัติ หน้าที่ร่วมกัน ได้โดยสามัคคี อันจะทำให้การบริหารราชการดำเนิน ไปสู่วัตถุประสงค์อย่างมี ประสิทธิภาพ ซึ่งจะยังให้บังเกิดผลดีแก่ประเทศชาติและประชาชน โดยทั่วไป ข้าราชการผู้ใด ประพฤติฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามแล้วยอมถือว่ากระทำผิดวินัย และจะต้อง ได้รับโทษตามที่ กำหนดไว้

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด (2543 : 1) ให้ความหมาย วินัยข้าราชการ หมายถึง ข้อกำหนดเชิงพฤติกรรมที่กำหนดขอบเขต แนวทางให้ข้าราชการประพฤติหรือปฏิบัติ หากข้าราชการผู้ใดไม่ประพฤติหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดวินัย จะต้องได้รับโทษทางวินัย ตามควรแก่กรณีที่ไม่ประพฤติหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดวินัยนั้นๆ ส่วนความหมายของ วินัยข้าราชการพลเรือน หมายถึง แบบแผนความประพฤติที่กำหนดให้ข้าราชการพลเรือน พึงควบคุมตนเองและควบคุมผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้ประพฤติหรือปฏิบัติตามที่กำหนดไว้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 9) ให้ความหมายของ วินัยข้าราชการครู หมายถึง ข้อกำหนดเชิงพฤติกรรมสำหรับข้าราชการครูในการปฏิบัติตาม ระเบียบแบบแผน ข้อบังคับที่กำหนด ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติงานสำเร็จบรรลุเป้าหมายอย่าง มีประสิทธิภาพ วินัยข้าราชการครูมีส่วนประกอบสำคัญ 2 ประการ คือ วินัยของข้าราชการที่มุ่ง ควบคุมให้ข้าราชการปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ รวมไปถึงการปฏิบัติตนเอง

ต่อครอบครัว สังคม ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานและประเทศชาติ และวินัยของข้าราชการครู เป็นข้อกำหนดเฉพาะเพื่อให้ข้าราชการครูปฏิบัติเพิ่มนอกเหนือจากข้อปฏิบัติของข้าราชการอื่น ซึ่งได้แก่ ระเบียบ แบบแผน ข้อบังคับที่กำหนดสำหรับผู้ที่มิอาชีพครูให้ถือปฏิบัติและรวมไปถึง ระเบียบกฤษฎีกาว่าด้วยจรรยาบรรณและวินัยตามประเพณีครู พ.ศ. 2539 ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2541 : 18) ที่ได้ให้ความหมาย วินัยข้าราชการครู หมายถึง ข้อบัญญัติที่กำหนดให้ครูประพฤติปฏิบัติ ซึ่งวินัยของข้าราชการครูมีทั้งระเบียบ ข้อปฏิบัติของทางราชการและสิ่งที่ครูควรจะต้องประพฤติตามความคาดหวังของสังคมในฐานะที่อาชีพครูเป็นอาชีพพิเศษที่ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนศิษย์ จำเป็นต้องประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์

กล่าวโดยสรุป วินัยข้าราชการครูเป็นข้อบังคับที่ใช้ควบคุมความประพฤติเพื่อให้ การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครูดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและก่อประ โยชน์สูงสุด ซึ่งข้อบังคับดังกล่าวใช้ควบคุมความประพฤติของข้าราชการครูให้เป็นไปตามระเบียบของทาง ราชการ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามแบบแผนที่ได้กำหนดว่าถูกต้อง อีกประการหนึ่ง ใช้เป็นข้อบังคับในการสร้างบุคคล คือ ช่วยให้ข้าราชการครูให้มีบุคลิกลักษณะและพฤติกรรม เหมาะสมตามความคาดหวังของสังคมและเป็นคุณแก่ราชการ กล่าวคือ ควบคุมให้เว้นจากการ ประพฤติต่างๆ ที่จะทำให้หย่อนประสิทธิภาพในการทำงานหรือนำผลเสียมาสู่การงานได้ ในด้านความประพฤติส่วนตัว วินัยควบคุมข้าราชการครูให้ประพฤติตามกรอบที่สังคมเห็นว่า เป็นหลักความประพฤติของบุคคลที่ประกอบวิชาชีพครู เพราะถือว่าข้าราชการครูที่ดีจะต้อง เป็นผู้ที่สังคมสามารถให้ความไว้วางใจให้ทำหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนเยาวชนของชาติ ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลผู้ประกอบวิชาชีพอื่น

จุดมุ่งหมายและความสำคัญของวินัย

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2525 : 22-23) อธิบายถึงจุดมุ่งหมายของ วินัยข้าราชการว่า “ เพื่อประโยชน์ของราชการ เพื่อความเจริญ ความสงบเรียบร้อยของราชการ และเพื่อให้ราชการดำเนินไปด้วยดี อย่างมีประสิทธิภาพ การใดที่ไม่มีผลกระทบกระเทือน ถึงประโยชน์ของราชการ ความเจริญ ความสงบเรียบร้อยของราชการ และประสิทธิภาพของ ราชการ การกระทำนั้นไม่ควรจะอยู่ในข่ายของวินัยข้าราชการ แต่ถ้าการกระทำนั้นมีผลกระทบ กระเทือน เสียประโยชน์ของราชการหรือบั่นทอนความเจริญของราชการ ความสงบเรียบร้อย และประสิทธิภาพของราชการก็เข้าข่ายผิดวินัย ”

หนังสือ หันนาคินทร์ (2526 : 239) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการมีวินัยไว้เฉพาะส่วนสำคัญๆ รวม 2 ประการ กล่าวคือ

1. เพื่อเสริมสร้างให้ผู้ปฏิบัติตามวินัยเกิดความคิดและความเคยชินที่จะประพฤติดีในทางที่พึงงามที่อาจเรียกว่า เป็นวินัยส่วนบุคคลหรือวินัยในตนเอง (Self-discipline)

2. เพื่อเป็นมาตรฐานความประพฤติระหว่างกลุ่มบุคคลผู้ปฏิบัติงานในองค์กร ทั้งนี้เพราะ เมื่อบุคคลมาอยู่ร่วมกันก็จำเป็นต้องมีเกณฑ์สำหรับควบคุมความประพฤติไว้ให้เป็นที่เข้าใจตรงกันว่า องค์กรนั้นต้องการให้มิผู้ปฏิบัติงานประพฤติอย่างไร จึงจะสามารถให้ผู้ปฏิบัติงานอยู่ร่วมกันได้โดยสันติและก่อให้เกิดประโยชน์ตามจุดมุ่งหมายขององค์กรนั้น

ประวิณ ฌ นคร (2538 : 689) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวินัยว่า วินัยมีความสำคัญเป็นอันมากทั้งแก่บุคคล เป็นส่วนตัวและส่วนรวม ตลอดจนแก่องค์กรหรือการทำงานและแก่หัวหน้างาน ในด้านส่วนตัววินัยเป็นเครื่องควบคุมพฤติกรรมของคนให้เป็นไปในทิศทางสร้างความคิด ความเจริญ และความสำเร็จแก่ตนเอง และส่งผลความคิด ความเจริญ ความสำเร็จนั้นไปสู่หมู่คณะตลอดจนประเทศชาติเป็นส่วนรวมด้วย ในด้านการทำงาน ประสิทธิภาพการทำงานและประสิทธิผลของงานขึ้นกับวินัยของคนทำงาน วินัยเป็นเครื่องควบคุมมิให้พลังงานของคนสูญเสียเปล่า ให้ได้ใช้เป็นผลดีและเป็นประโยชน์สูงสุด วินัยจึงช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หากคนในองค์กรขาดวินัย องค์กรจะตั้งอยู่ไม่ได้ ในส่วนที่เกี่ยวกับหัวหน้างานหรือผู้บังคับบัญชา ถ้าผู้อยู่ได้บังคับบัญชาไม่มีวินัย ก็จะเป็นที่หนักอกหนักใจของหัวหน้า เพราะใช้ทำงานไม่ได้ตั้งใจ ผลงานก็จะไม่ดี ตัวหัวหน้าจะต้องคอยควบคุมกำกับอย่างใกล้ชิด บางกรณีหัวหน้าต้องลงมือทำงานบางอย่างเองเพราะไว้ใจผู้ได้บังคับบัญชาไม่ได้ แต่ถ้าผู้ได้บังคับบัญชามีวินัยจะช่วยทำงานให้สำเร็จเป็นผลดี เป็นที่เบาใจเบาใจและไว้ใจได้ ย่อมเป็นที่สบายใจของหัวหน้ามาก วินัยจึงมีความสำคัญต่อหัวหน้างานด้วยอย่างมาก

สำนักงานการประถมศึกษาศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด (2343 : 2) ได้สรุปจุดมุ่งหมายสำคัญของการกำหนดวินัยข้าราชการ เพื่อให้การปฏิบัติงานและปฏิบัติตนของข้าราชการเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อให้องค์กรของราชการดำเนินงาน ไปสู่จุดมุ่งหมายตามแผนที่วางไว้เพื่อให้การบังคับบัญชาในองค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีความเป็นธรรมแก่ข้าราชการในองค์กรของราชการ และเพื่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่ประเทศชาติ

สำหรับวินัยของข้าราชการครูนั้นมีความจำเป็นและสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะวินัยของข้าราชการครูเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยบังคับให้ข้าราชการครูปฏิบัติหน้าที่ในการสั่งสอน ฝึกอบรมเด็ก และสังคมคาดหวังต่อผู้ประกอบวิชาชีพครูไว้เป็นอย่างสูง ข้าราชการครูเป็นผู้ที่สังคมให้ความนับถือ เคารพยกย่องตลอดมา ต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ได้ มีผู้ให้จุดมุ่งหมายและประโยชน์ของวินัยข้าราชการครูไว้ ดังนี้

สังเวียน ค้อยมาเมือง (2531 : 15-16) ได้ให้ความสำคัญของวินัยข้าราชการครู ดังนี้

1. ความสำคัญของวินัยที่มีต่อตนเอง เป็นที่ยอมรับกันว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนเรา ประสบความสำเร็จในการทำงานก็คือ ความรับผิดชอบ ความวิริยะอุตสาหะในการทำงาน การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ตลอดจนการปฏิบัติตามธรรมเนียมแบบแผนขององค์กร ที่ตนสังกัด ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวก็คือลักษณะของการมีวินัย ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า วินัยเป็น ปัจจัยสำคัญในการสร้างความสำเร็จ ความเจริญก้าวหน้าให้กับตนเอง บุคคลที่เป็นครูก็เช่น เดียวกัน ถ้าเป็นครูที่มีวินัยก็จะประสบความสำเร็จและมีความเจริญก้าวหน้าในการทำงาน ได้อย่างมาก

2. ความสำคัญของวินัยที่มีต่อการศึกษา เป้าหมายที่แท้จริงในการส่งเสริมให้ครู มีวินัยนั้นมีใช้อยู่ที่ครูแต่อยู่ที่ตัวนักเรียน กล่าวคือ ถ้าครูมีวินัย ความมีวินัยของครูจะส่งผลไปถึง นักเรียนด้วย เช่น ครูจะตั้งใจอบรมสั่งสอนนักเรียนอย่างเต็มกำลังความสามารถ จะประพฤติตน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน จะช่วยชักนำให้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในทางจิตวิทยาถือว่าวัยเด็กเป็นวัยที่สามารถจดจำและเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ที่ใกล้ชิดและ ผู้ที่ตนเคารพนับถือ หากเด็กได้ครูที่มีระเบียบวินัยเด็กก็จะลอกเลียนพฤติกรรมที่ดีของครู ซึ่งจะทำให้เด็กเป็นคนที่มีระเบียบวินัยเช่นเดียวกับครู

3. ความสำคัญของวินัยที่มีต่อวงการวิชาชีพครู ในปัจจุบันมักจะมีข่าวปรากฏทาง สื่อมวลชนอยู่บ่อยๆ เกี่ยวกับการประพฤติตนไม่เหมาะสมและผิดครรลองคลองธรรมของครู ทำให้ประชาชนไม่แน่ใจในความเป็นปฐนียบุคคลของครูว่ายังมีเหลืออยู่มากน้อยเพียงใด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเสริมสร้างให้ครูมีระเบียบวินัย เพื่อสร้างสรรค์ให้เด็กมีความเจริญเติบโต ทั้งในทางความรู้ ความสามารถและทัศนคติที่ดีงาม เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและ ประเทศชาติต่อไป หากทำได้เช่นนี้อาชีพครูจะเป็นอาชีพที่มีความหมาย มีศักดิ์ศรีและเป็นที่ ยอมรับของประชาชนอย่างแน่นอน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2540 : 22) กล่าวถึงประโยชน์ที่ข้าราชการครูได้รับจากการรักษาวินัย คือ

1. วินัยนำไปดี นำไปสู่ความเจริญ พ้นจากความวิบัติ เช่น ผู้เป็นข้าราชการครูเมื่อมีวินัยก็ปฏิบัติหน้าที่การสอนอย่างมีประสิทธิภาพ เจริญก้าวหน้าในราชการ ไม่ต้องถูกลงโทษทางวินัย ได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครอง เพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชา ผู้ประกอบวิชาชีพใดมีวินัยในอาชีพนั้น ก็จะเจริญก้าวหน้าในอาชีพ

2. วินัยนำไปแฉ่ง หมายถึง สว่าง โปร่งใส ไม่เคลือบคลุม วินัยนำไปแฉ่งถึงเป็นการเปิดเผยธาตุแท้ของคนว่าไว้วางใจได้เพียงใด

3. วินัยนำไปต่าง เพื่อใช้ในการพิจารณาความแตกต่างของคนด้วยความประพฤติทางวินัย เช่น กลุ่มคนมีวินัยเรียกกองทหาร ถ้าไม่มีวินัยเรียกกองโจร ตำรวจหากไม่มีวินัยจะถูกเรียกอันธพาล ครู ไม่มีวินัยไม่เรียกว่าครู พระ ไม่มีวินัยไม่เป็นพระ เป็นต้น

4. วินัยนำไปสู่ทางที่เป็นมงคลชีวิต ความมีวินัยเป็นมงคลประการหนึ่งในมงคลชีวิต 38 ประการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

กล่าวโดยสรุป วินัยเป็นกรอบแห่งความประพฤติที่บัญญัติขึ้นเพื่อใช้ควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคมหรือองค์กรให้เป็นไปในทิศทางที่ดี เป็นปัจจัยในการสร้างความดี ความสำเร็จ ความเจริญก้าวหน้าแก่ตนเอง วินัยมุ่งให้คนหม่อมมากปฏิบัติหน้าที่หรืออยู่ร่วมกันอย่างสามัคคี และสันติสุขและวินัยทำให้การดำเนินงานของหน่วยงานหรือองค์กร ดำเนินการด้วยความเรียบร้อย ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ นำสู่ความสงบ ความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคงของชาติ และความผาสุกของประชาชน ดังนั้น วินัยจึงมีความจำเป็นสำหรับคนทุกคนในสังคมและมีความจำเป็นสำหรับข้าราชการทุกคน โดยเฉพาะข้าราชการครูจะต้องประพฤติปฏิบัติอยู่ในระเบียบแบบแผนของวินัยอย่างเคร่งครัด หากข้าราชการครูมีวินัยก็จะเป็นปัจจัยเสริมสร้างความสำเร็จ ความเจริญก้าวหน้าของตัวข้าราชการครูเองและวงการวิชาชีพครู ทำให้งานในหน้าที่สำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล อันได้แก่ การเสริมสร้างให้เด็กมีความเจริญเติบโตทั้งในทางความรู้ความสามารถ และทัศนคติที่ดีงาม เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคม นำความเจริญสู่บ้านเมืองและประเทศชาติต่อไป

ลักษณะความผิดทางวินัยของข้าราชการครู

วินัยของข้าราชการครูมิได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ แต่ให้นำวินัยข้าราชการพลเรือนมาบังคับใช้แทน ตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 มาตรา 4 วรรคแรก ได้กำหนดให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการพลเรือนสามัญมาใช้บังคับแก่ข้าราชการครูโดยอนุโลม ซึ่งความในหมวด 4 ว่าด้วยวินัยและการรักษาวินัย และหมวด 5 ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัยแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 จึงได้ถูกนำมาใช้บังคับแก่ข้าราชการครูโดยอนุโลม โดยมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของวินัยข้าราชการ ดังนี้

ตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 ตั้งแต่มาตรา 80 ถึงมาตรา 99 สามารถแบ่งลักษณะของวินัยข้าราชการออกได้เป็น 7 ลักษณะ ดังนี้ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด, 2543 : 2-19)

1. วินัยต่อประเทศชาติ ประกอบด้วยมาตรา 81 มาตรา 85 มาตรา 86
2. วินัยต่อระบบราชการ ประกอบด้วยมาตรา 82 มาตรา 85 มาตรา 87 มาตรา 91 และมาตรา 92
3. วินัยต่อผู้บังคับบัญชา ประกอบด้วยมาตรา 88 มาตรา 89 และมาตรา 90
4. วินัยในหน้าที่ผู้บังคับบัญชา ประกอบด้วยมาตรา 99
5. วินัยต่อผู้ร่วมงาน ประกอบด้วยมาตรา 93
6. วินัยต่อประชาชน ประกอบด้วยมาตรา 94
7. วินัยต่อตนเอง ประกอบด้วยมาตรา 83 มาตรา 92 มาตรา 93 มาตรา 95 มาตรา 96 และมาตรา 98 ซึ่งมีรายละเอียดบัญญัติไว้ว่า

มาตรา 80 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องรักษาวินัยตามที่บัญญัติเป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติไว้ในหมวดนี้โดยเคร่งครัดอยู่เสมอ

มาตรา 81 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

มาตรา 82 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และเที่ยงธรรม

ห้ามมิให้อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจหน้าที่ราชการของตน ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น

การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยมีขอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

มาตรา 83 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการ

มาตรา 84 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เอาใจใส่ และระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ และต้องไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ

การประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

มาตรา 85 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรีและนโยบายของรัฐบาล โดยไม่ให้เกิดเสียหายแก่ทางราชการ

การปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยจงใจ ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรีและนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

มาตรา 86 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องถือว่าเป็นหน้าที่พิเศษที่จะสนใจและรับทราบเหตุการณ์เคลื่อนไหวอันอาจเป็นภัยอันตรายต่อประเทศชาติ และต้องป้องกันภัยอันตรายซึ่งจะเกิดแก่ประเทศชาติจนเต็มความสามารถ

มาตรา 87 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องรักษาความลับของทางราชการ การเปิดเผยความลับของทางราชการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

มาตรา 88 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการ โดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ โดยไม่ขัดขืนหรือหลีกเลี่ยง แต่ถ้าเห็นว่าการปฏิบัติตามคำสั่งนั้นจะทำให้เสียหายแก่ราชการหรือจะเป็นการไม่รักษาประโยชน์ของทางราชการจะเสนอความเห็นเป็นหนังสือทันทีให้ผู้บังคับบัญชา ทบทวนคำสั่งนั้นก็ได้ และเมื่อได้เสนอความเห็นแล้วถ้าผู้บังคับบัญชายืนยันให้ปฏิบัติตามคำสั่งเดิม ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตาม

การขัดคำสั่งหรือหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการ โดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

มาตรา 89 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องปฏิบัติราชการ โดยมีให้เป็นการกระทำข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือคน เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปเป็นผู้สั่งให้กระทำ หรือ ได้รับความอนุญาตเป็นพิเศษชั่วคราว

มาตรา 90 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา การรายงาน โดยปกปิดความซึ่งควรต้องแจ้งถือเป็นการรายงานเท็จด้วย

การรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชาอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

มาตรา 91 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องถือและปฏิบัติตามระเบียบและแบบแผนธรรมเนียมของทางราชการ และจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน ตามข้อบังคับที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนกำหนด

มาตรา 92 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการมิได้

การละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือ โดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจ ไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

มาตรา 93 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องสุภาพเรียบร้อย รักษาความสามัคคีและไม่กระทำการอย่างใดที่เป็นการกั่นแก้งกัน และต้องช่วยเหลือกันในการปฏิบัติราชการระหว่างข้าราชการด้วยกันและผู้ร่วมปฏิบัติราชการ

มาตรา 94 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องต้อนรับให้ความสะดวก ให้ความเป็นธรรม และให้การสงเคราะห์แก่ประชาชนผู้ติดต่อราชการเกี่ยวกับหน้าที่ของตน โดยไม่ชักช้าและด้วยความสุภาพเรียบร้อย ห้ามมิให้ดูหมิ่นเหยียดหยาม กดขี่ หรือข่มเหงประชาชนผู้ติดต่อราชการ

การดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่ หรือข่มเหงประชาชนผู้ติดต่อราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

มาตรา 95 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องไม่กระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน

มาตรา 96 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องไม่เป็นกรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการ หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันนั้น ในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท

มาตรา 97 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องวางตนเป็นกลางทางการเมืองในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ และในการปฏิบัติกรอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน กับจะต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการว่าด้วยมารยาททางการเมืองของข้าราชการด้วย

มาตรา 98 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องรักษาชื่อเสียงของตน และรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย โดยไม่กระทำการใดๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติก้าว

การกระทำความผิดทางอาญาจนได้รับ โทษจำคุกหรือ โทษที่หนักกว่าจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือได้รับ โทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือการกระทำอื่นการกระทำใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติก้าวอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

มาตรา 99 ให้ผู้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชา มีวินัย ป้องกันมิให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย และดำเนินการทางวินัยแก่ผู้อยู่ได้บังคับบัญชา ซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัย

ข้าราชการครูนอกจากจะต้องปฏิบัติตามข้อวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 ดังกล่าวข้างต้นแล้ว **ข้าราชการครูในฐานะเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ จะต้องปฏิบัติตามระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณและวินัยตามประเพณีครู พ.ศ. 2539 ด้วย** หากไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติอันขัดต่อระเบียบดังกล่าว ก็ถือว่าเป็นความผิดทางวินัยข้าราชการครูด้วย ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : ง)

1. ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือส่งเสริมและให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า
2. ครูต้องอบรมสั่งสอน ฝึกฝนและสร้างเสริมความรู้ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงาม ให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถและด้วยความบริสุทธิ์ใจ
3. ครูต้องประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ทั้งทางกาย วาจา และใจ

4. ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิบัติยกย่องความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์

5. ครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ ในการปฏิบัติหน้าที่ ตามปกติ และไม่ใช่ศิษย์กระทำการใดๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ

6. ครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทัน ต่อการพัฒนาทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ

7. ครูย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครูและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู

8. ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชนในทางสร้างสรรค์

9. ครูพึงประพฤติและปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2540 : 1) ได้จัดแบ่งลักษณะของความผิดวินัย ข้าราชการครูเป็นกรณีต่างๆ ที่ได้กระทำหรือปฏิบัติขัดต่อข้อวินัยระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 และระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณและวินัยตามประเพณีครู พ.ศ. 2539 เป็น 15 ลักษณะกรณีความผิด ดังนี้

1. ลักษณะกรณีความผิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ฉันท์ผู้สาว
2. ลักษณะกรณีความผิดเกี่ยวกับการเสพสุรา
3. ลักษณะกรณีความผิดเกี่ยวกับการเล่นการพนัน
4. ลักษณะกรณีความผิดเกี่ยวกับการเรียกรับเงิน
5. ลักษณะกรณีความผิดเกี่ยวกับเบียดค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ
6. ลักษณะกรณีความผิดฐานประพฤติชั่วกรณีอื่นๆ
7. ลักษณะกรณีความผิดเกี่ยวกับการเงินและบัญชี
8. ลักษณะกรณีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินของทางราชการ
9. ลักษณะกรณีความผิดเกี่ยวกับการพัสดุ
10. ลักษณะกรณีความผิดเกี่ยวกับการสอบ การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน
11. ลักษณะกรณีความผิดเกี่ยวกับการละทิ้งหน้าที่ราชการ
12. ลักษณะกรณีความผิดเกี่ยวกับการลาศึกษาต่อ
13. ลักษณะกรณีความผิดเกี่ยวกับการปลอมแปลงเอกสาร การปลอมลายมือชื่อ
14. ลักษณะกรณีความผิดเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามระเบียบธรรมเนียมทางราชการ
15. ลักษณะกรณีถูกสั่งให้ออกจากราชการที่ไม่ถือเป็นการลงโทษทางวินัย

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2543 : 65) ได้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำผิดทางวินัยของข้าราชการครู ระหว่างเดือนตุลาคม 2542 ถึงกันยายน 2543 จำแนกตามลักษณะความผิดทางวินัยได้ 13 ลักษณะ คือ ละทิ้งทอดทิ้งหน้าที่ราชการ ผู้สาวอนาจาร ความผิดทางเพศที่ครูกระทำต่อศิษย์ ไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษา การเงิน การพัสดุ การก่อสร้าง เสพสุรา การพนัน ยาเสพติด ลงโทษนักเรียนผิดระเบียบ ความสามัคคี การปกครอง ผิดระเบียบ อื่นๆ เช่น กระทำผิดอาญา ปลอมลายมือชื่อ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 6-7) ได้จัดหมวดหมู่ลักษณะกรณีความผิดทางวินัยข้าราชการที่ถูกลงโทษทางวินัย ระหว่างปี พ.ศ. 2544 จนถึงปัจจุบัน เป็น 4 ลักษณะกรณีความผิด ดังนี้

1. กรณีการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

2. กรณีประพฤติชั่ว

2.1 กรณีประพฤติชั่วไม่ร้ายแรง เช่น การอนาจารทางเพศกับนักเรียน

การปลอมแปลงเอกสารลายมือชื่อ ผู้สาว เสพยาเสพติด ทำร้ายร่างกาย ต้องคดีอาญา ละทิ้งหน้าที่ราชการ เล่นการพนัน ประมาทเดินเลื้อยในหน้าที่ราชการ เป็นต้น

2.2 กรณีประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เช่น ข่มขืนกระทำชำเรานักเรียน นักศึกษา ปลอมลายมือชื่อหาผลประโยชน์ ฉ้อโกงประชาชน ละทิ้งหน้าที่ราชการ เป็นต้น

3. กรณีรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชาและขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชา

4. กรณีไม่ปฏิบัติตามระเบียบและธรรมเนียมทางราชการ

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ (2544 : 41) ได้จัดลักษณะกรณีความผิดวินัยข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ถูกดำเนินการทางวินัย เป็น 12 ลักษณะกรณีความผิด ดังนี้

1. ลักษณะแสวงหาผลประโยชน์ ใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ
2. ลักษณะประพฤติคนไม่เหมาะสม
3. ลักษณะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ
4. ลักษณะประพฤติผิดประเวณีผู้สาว
5. ลักษณะทะเลาะวิวาทแตกแยกความสามัคคี
6. ลักษณะกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน และคดีอาญาอื่น
7. ลักษณะกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
8. ลักษณะทำโทษนักเรียนเกินกว่าเหตุ

9. ลักษณะไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนทางราชการ
10. ลักษณะปลอมแปลงเอกสาร ปลอมลายมือชื่อ
11. ลักษณะทุจริตต่อหน้าที่ราชการ
12. ลักษณะประพฤติด้อย่างร้ายแรง

กล่าวโดยสรุป ลักษณะความผิดทางวินัยข้าราชการครู นอกจากจะเป็นไปตามลักษณะความผิดทางวินัยของข้าราชการพลเรือนที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 แล้ว ยังเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณฯ และวินัยตามประเพณีครู พ.ศ. 2539 ด้วย โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวินัยข้าราชการครูได้จัดลักษณะหรือกรณีที่ข้าราชการครูกระทำความผิดที่คล้ายกันเอาไว้ในหมวดหมู่เดียวกัน ทั้งนี้เพื่อความสะดวกต่อการบริหารงานวินัยและคั่นคำว่าหรืออ้างอิง ลักษณะความผิดทางวินัยข้าราชการครู เมื่อจัดเป็นหมวดหมู่แล้วมีดังนี้ ความผิดเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเสื่อมเสีย ความผิดต่อผู้บังคับบัญชา ความผิดเกี่ยวกับเพื่อนร่วมงาน ความผิดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ ความผิดเกี่ยวกับนักเรียนนักศึกษา ความผิดเกี่ยวกับการหย่อนความสามารถ ประพฤติตนไม่เหมาะสมบกพร่องในหน้าที่ราชการ และความผิดเกี่ยวกับประชาชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

สาเหตุการกระทำความผิดทางวินัยของข้าราชการครู

การกระทำความผิดทางวินัยของข้าราชการครูนั้นเป็นที่สนใจของประชาชนและสื่อมวลชนมาก ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่อตัวข้าราชการครูเอง ต่อภาพพจน์ของข้าราชการครูและองค์กรครู โดยส่วนรวมเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ เนื่องจากผู้ประกอบอาชีพครูเป็นความคาดหวังของสังคมที่ต้องการให้ข้าราชการครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกศิษย์ ชุมชน และผู้ประกอบวิชาชีพอื่น นอกจากนั้นยังส่งผลเสียต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานราชการที่ข้าราชการครูคนนั้นปฏิบัติด้วย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าสาเหตุแห่งการกระทำความผิดทางวินัยข้าราชการครูที่นักวิชาการและหน่วยงานต่างๆ ได้รวบรวมไว้ พบสาเหตุสำคัญที่เป็นปัจจัยทำให้ข้าราชการครูกระทำความผิดทางวินัย ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2523 : 6-10) ได้วิเคราะห์มูลเหตุสำคัญแห่งการกระทำผิดวินัยจากรายงานข้าราชการที่ถูกลงโทษทางวินัย ปี 2521 ไว้พอสรุปได้ ดังนี้

1. ข้าราชการเงินเดือนน้อยเมื่อเทียบกับงานเอกชนหรือข้าราชการในต่างประเทศ
2. สวัสดิการที่ทางราชการจัดให้มีไม่เพียงพอ ถึงแม้ว่าจะมีการช่วยเหลือเงินค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียน และค่าเลี้ยงดูบุตรแล้วก็ตามก็ไม่เพียงพอ

3. งานของบางหน่วยงานที่ติดต่อกับประชาชน เปิดช่องให้มีโอกาสทุจริตหรือเรียกผลประโยชน์ได้โดยการสมยอมระหว่างข้าราชการกับผู้มาติดต่อ

เมตต์ เมตต์การ์ณจิต (2525 : 17-25) ได้กล่าวถึงมูลเหตุแห่งการกระทำผิดวินัยว่าเป็นเรื่องสลัษัษซ้อนซึ่งเกิดจากปัจจัยหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้องผสมผสานกันทั้งมูลเหตุภายในและภายนอก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การกระทำผิดวินัยนั้นเกิดจากสาเหตุใหญ่ 4 ประการ คือ

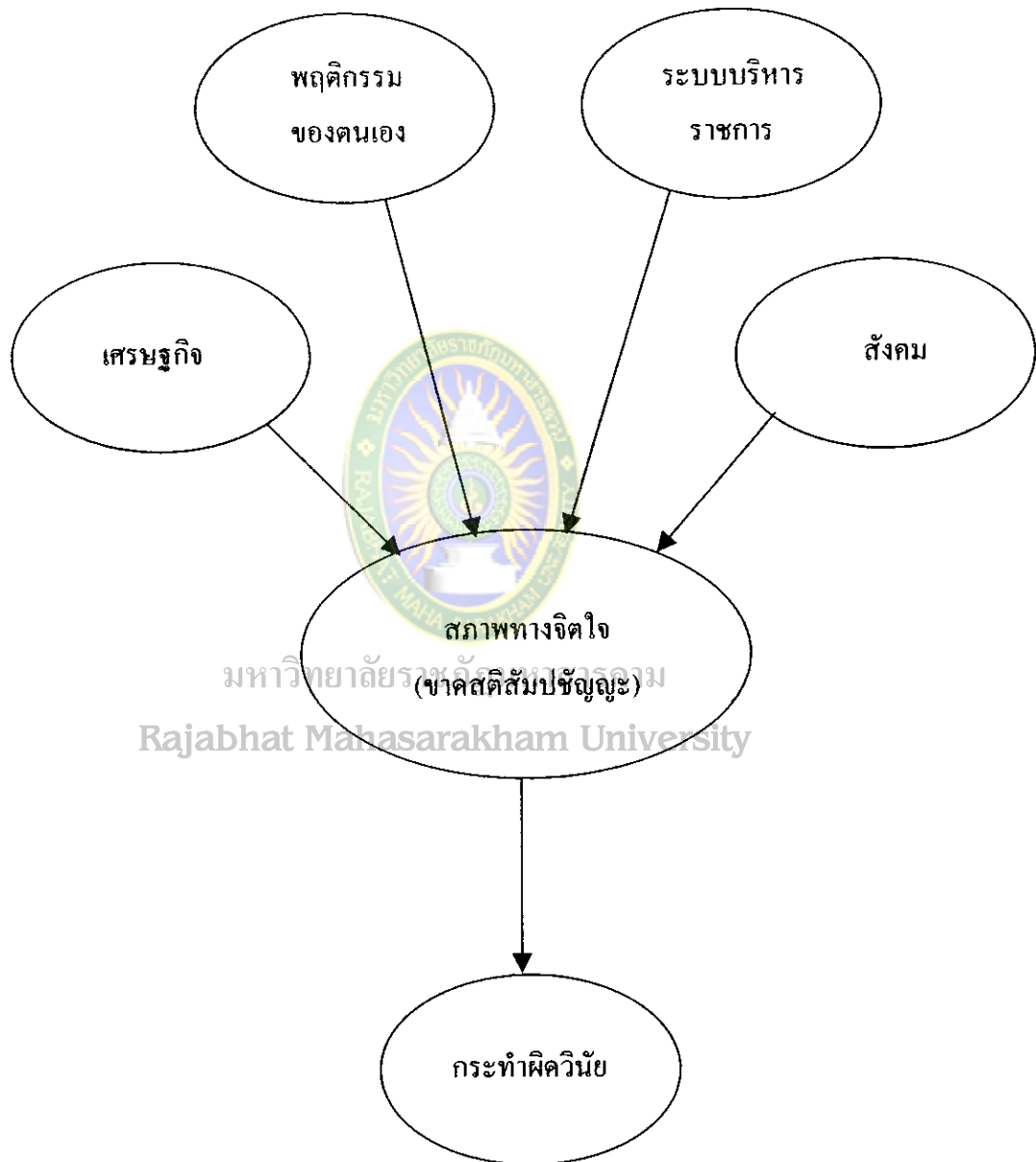
1. พฤติกรรมของตนเอง ได้แก่ การฉ้อราษฎร์บังหลวง การขาดประสบการณ์หรือขาดความรู้ ระเบียบ กฎหมายต่างๆ ความโลภ ความหลงอำนาจ ชอบใช้อิทธิทธิ การติดสุรายาเสพติด การมกมากในกามคุณ การพนันหรืออบายมุขอื่นๆ เป็นต้น

2. สภาพทางเศรษฐกิจ ได้แก่ เงินเดือนน้อยไม่เพียงพอกับค่าครองชีพ สวัสดิการไม่เพียงพอ เศรษฐกิจผันผวน เป็นต้น

3. สภาพทางสังคม ได้แก่ การฟุ่มเฟือย การสร้างค่านิยมที่ผิด การมีแหล่งอบายมุขมาก การที่สังคมมักยกย่องคนร่ำรวย ภาษีสังคม พวกมากลากไป เป็นต้น

4. ระบบบริหารราชการ ได้แก่ ความไม่เหมาะสมของระเบียบกฎหมาย การกระจายอำนาจ การใช้กฎหมายขาดความจริงจัง ระบบอุปถัมภ์ หน่วยงานหรือองค์กรราชการหย่อนการบังคับบัญชา การแบ่งหน้าที่ไม่เหมาะสม ข้าราชการขาดขวัญกำลังใจ เป็นต้น

ซึ่งปัจจัยด้านพฤติกรรมของตนเอง เศรษฐกิจ สังคม และระบบบริหารราชการทั้ง 4 ด้านนี้ จะเป็นตัวผลักดันให้สภาพจิตใจเกิดการเปลี่ยนแปลง ในทำนองตรงกันข้ามสภาพทางจิตจะมีการเปลี่ยนแปลงก็ต่อเมื่อมีปัจจัยทั้ง 4 ด้านข้างต้นมากระทบกระเทือนหรือช่วยเมื่อมนุษย์ตกอยู่ภายใต้อำนาจของความเจ็บปวด ความขมขื่น หรือความทุกข์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นแรงจูงใจให้มนุษย์ตัดสินใจทำอะไรๆ ได้ ดังแผนภูมิที่ 1 และแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 1 มูลเหตุแห่งการกระทำผิดวินัยของข้าราชการ
(เมตต์ เมตต์การุณจิต. 2525 : 24)

แผนภูมิที่ 2 สรุปมูลเหตุแห่งการกระทำผิดทางวินัยของข้าราชการ

(เมตต์ เมตต์การุณจิต. 2525 : 25)

เอื้อ เปลี่ยนดิษฐ์ (2530 : 88) ได้สรุปมูลเหตุจูงใจการกระทำความผิดทางวินัยกรณี ละทิ้งหน้าที่ราชการ ตามมาตรา 75 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่เกิดขึ้นระหว่าง ปีงบประมาณ 2527-2529 ว่ามีสาเหตุมาจาก 10 ประการ ได้แก่

1. ขาดความรู้เกี่ยวกับระเบียบวินัยของทางราชการ
2. กระทำตามอย่างผู้อื่นหรือผู้บังคับบัญชา
3. ไม่ให้ความสำคัญต่อวินัยของข้าราชการ
4. ตั้งอยู่ในความประมาท
5. กระทำเพื่อสนองความต้องการของตนเอง
6. กระทำเพื่อผลประโยชน์ตอบแทน
7. เสียขวัญและขาดกำลังใจในการปฏิบัติงาน
8. กระทำเพื่อความปลอดภัยแก่ตนเอง
9. เจตนากระทำผิดเนื่องจากหลบหนีกลัวโทษทางอาญา เช่น นำผู้อื่น ทำร้าย

ร่างกาย กระทำอนาจารต่อหญิง ลักทรัพย์ นื้อ โกง ฯลฯ

10. จงใจกระทำผิดเนื่องจากมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม อารมณ์และปัญหาทางครอบครัว

สุเทพ ทิพรส (2532 : 72-73) ได้สรุปสาเหตุในการกระทำความผิดทางวินัยของ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2526-2530 ว่ามีสาเหตุมาจาก 4 ประการ คือ

1. สาเหตุจากเหตุส่วนตัว ได้แก่ ความจงใจกระทำผิด ขาดการเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน ประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่เข้าใจระเบียบราชการและลักษณะนิสัยส่วนตัว
2. สาเหตุจากระบบบริหาร ได้แก่ การขาดความเอาใจใส่ในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ
3. สาเหตุจากเพื่อนร่วมงาน ได้แก่ ความเห็นใจ ไร้วางใจเพื่อนร่วมงานมากเกินไป
4. สาเหตุจากทางสังคมภายนอก ได้แก่ การประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ และการใช้ความสัมพันธ์ทางสังคมเกี่ยวข้องกับงานในลักษณะที่ไม่เหมาะสม

ประวิณ ฅ นคร (2533 : 90-98) กล่าวว่า เหตุที่ทำให้ข้าราชการกระทำผิดวินัยนั้นมีหลายประการ คือ

1. ความไม่รู้ระเบียบแบบแผน จึงกระทำผิดวินัยไปโดยไม่รู้ว่ามีผิด มีข้าราชการจำนวนไม่น้อยที่กระทำผิดวินัยเพราะไม่รู้ระเบียบแบบแผน ตัวอย่างเช่น

1.1 ไม่รู้วินัยดีพอจึงได้ทำผิด เช่น เป็นกรรมการผู้จัดการบริษัท โดยไม่รู้ว่าเป็นการผิดวินัย

1.2 ไม่รู้ระเบียบเกี่ยวกับการเงินจึงทำผิด เช่น ขาดของเก่าของหลวงแล้วเอาเงินที่ขายได้ไปซื้อของใช้ในราชการ โดยไม่นำเงินนั้นส่งเป็นรายได้แผ่นดิน ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ เพราะไม่รู้ว่าจะต้องทำเช่นนั้น

1.3 ไม่รู้ระเบียบเกี่ยวกับการพัสดุจึงได้ทำผิด เช่น ซื้อของที่ต้องสืบราคา โดยไม่ได้สืบราคาเพราะไม่รู้ระเบียบ

1.4 ไม่รู้ระเบียบเกี่ยวกับการลาจึงทำผิด เช่น หยุดราชการ ไปก่อนแล้วมาขึ้นใบลาอีกภายหลัง หรือขึ้นใบลาออกจากราชการแล้วออกไปเลย โดยไม่รอรับอนุญาตก่อน

1.5 ไม่รู้ระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและระเบียบปฏิบัติราชการ จึงได้รายงานข้ามชั้นผู้บังคับบัญชาเพราะไม่รู้ว่สายการบังคับบัญชาเป็นอย่างไร

2. อิทธิพลบีบบังคับ จึงทำให้จำต้องกระทำผิดวินัย มีข้าราชการจำนวนไม่น้อยที่กระทำผิดวินัยเพราะถูกอิทธิพลบีบบังคับให้จำต้องทำเช่นนั้น อิทธิพลที่ว่านี้อาจมีในกรณีต่างๆ ดังนี้

2.1 อิทธิพลของข้าราชการเก่า ข้าราชการที่เข้ารับราชการใหม่ส่วนใหญ่ยังมีจิตใจบริสุทธิ์และมักจะคอยดูแลแบบของข้าราชการที่รับราชการอยู่แล้วเป็นแนวทางปฏิบัติ บทบาทของข้าราชการเก่าจึงมีอิทธิพลที่จะสร้างพฤติกรรมให้ข้าราชการใหม่ ยิ่งถ้าข้าราชการเก่ารวมหัวกันเป็นกลุ่มโงงและเก้ด้วยแล้ว ข้าราชการใหม่ก็จะถูกบีบบังคับให้รวมกลุ่มโงงและเก้ด้วย ทั้งๆ ที่ข้าราชการใหม่ไม่ยอมทำผิดวินัยเช่นนั้น ก็จำต้องทำผิดเพราะถูกอิทธิพลบีบบังคับ มิฉะนั้นอาจถูกแกล้ง ถูกเกลียด อยู่กันไม่ได้

2.2 อิทธิพลของผู้ประจบมิจฉอาชีพ ข้าราชการที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุม อนุญาต อนุมัติ หรือเสนอข้อมูล มักจะถูกผู้ประจบมิจฉอาชีพใช้อิทธิพลบีบบังคับให้กระทำการในทางที่ผิดวินัยเพื่อให้เขาได้ประโยชน์ ถ้าไม่ทำตามความต้องการของเขาก็อาจถูกกลั่นแกล้งด้วยวิธีการต่างๆ นานา ซึ่งอาจเป็นแกล้งกล่าวหา แกล้งให้ย้าย หรือแม้กระทั่งขู่จะทำร้ายหรือฆ่า

2.3 อิทธิพลของผู้ก่อการร้าย ข้าราชการที่ประจำทำหน้าที่ในท้องถิ่นซึ่งเป็นแดนที่มีผู้ก่อการร้ายมักจะถูกผู้ก่อการร้ายคุกคามจนอยู่ไม่ได้ อาจต้องละทิ้งหน้าที่ราชการถ้าทางการไม่ให้ความคุ้มกันเพียงพอ

2.4 อิทธิพลของผู้มีอิทธิพลเหนือข้าราชการประจำ นอกจากอิทธิพลของข้าราชการเก่า ของผู้ประกอบการมีงาชีพ และของผู้ก่อการร้ายแล้ว ยังอาจมีอิทธิพลของผู้อื่นที่ข้าราชการประจำเกรงกลัวอาจถูกบีบบังคับให้ทำผิดวินัยได้อีก ถ้าข้าราชการไม่ได้รับความคุ้มกันเพียงพอ

3. ความจำเป็นชักนำ ทำให้กระทำผิดวินัยจนทำให้มีปัญหาในเรื่องดังต่อไปนี้

3.1 ทุกข์ โศก โรค ภัย ข้าราชการที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับทุกข์ โศก โรค ภัย อาจขาดสติทำผิดวินัยได้ง่าย เช่น อาจขาดราชการ มาสาย หรือแม้แต่ทุจริต หรือเอาเงินหลวงไปใช้ก่อนเพื่อรักษาพยาบาล

3.2 สิ่งชักนำให้กระทำผิดวินัย สิ่งชักนำที่ทำให้ข้าราชการกระทำผิดวินัย เช่น

3.2.1 อบายมุข ได้แก่ สุรา นารี พาสี กีฬาบัตร ถ้าข้าราชการผู้ใดไปเกลือกกลั้วหรือหมกมุ่นในสิ่งดังกล่าว จะเป็นทางชักนำ ไปสู่การกระทำผิดวินัยได้โดยง่าย

3.2.2 โอกาสเปิดช่องฉ้อใจ ข้าราชการอาจกระทำผิดวินัยโดยไม่ทันยังคิดหรือทนความเขี้ยววนไม่ไหวก็ได้ เช่น เงินหลวงอยู่ในมือจำนวนมากๆ เป็นเวลานานๆ หรือปล่อยให้คนๆ เดียวรับผิดชอบเงินหรืองานที่มีลู่วางทุจริต หรือมีลู่วางใช้ตำแหน่งหน้าที่หาประโยชน์ส่วนตัวได้โดยไม่มีคนอื่นตรวจสอบ

3.2.3 ตัวอย่างที่ไม่ดี ตัวอย่างที่ไม่ดีอาจชักนำให้ข้าราชการทำไม่คิดตามได้

3.2.4 ความไม่สมดุลระหว่างคนกับงาน การที่คนกับงานไม่สมดุลกันจะเป็นกรณีที่คุณภาพของคนต่ำกว่าคุณภาพของงานก็ดี หรือปริมาณงานล้นมือคนก็ดี จะทำให้ทำงานไม่เสร็จตามเป้าหมาย ซึ่งเป็นการผิดวินัย

4. ความกดดันทางอารมณ์ ข้าราชการที่เกิดความคับข้องใจและความต้องการของข้าราชการเป็นพลังอันรุนแรงภายในตัวข้าราชการ ซึ่งถ้าถูกปิดหรือถูกกดอัดไว้ไม่ให้ระบายออก ก็อาจจะระเบิดออกมาได้ในลักษณะของการกระทำผิดวินัยหรือไม่ก็อาจจะระบายออกมาในลักษณะบดขยี้คน หรือซุบซิบนินทา หรือแอบส่งข่าวให้หนังสือพิมพ์ลงพิมพ์ในทางที่ไม่สมควร

ประวิณ ฌ นคร (2535 : 100) ได้ตรวจสอบการลงโทษใน อ.ก.วินัย เมื่อวิเคราะห์จากเรื่องต่างๆ แล้วเห็นว่า สมมุติฐานแห่งการทำผิดมาจากความไร้เดียงสา ความจำใจ ความห่อความหื่น ความเหงา ความว้าเหว่ ความคับใจ ความเมตตา ความเคร่งครัด และความประมาท

ปรเมษฐ์ ปัญญาติลภพษ์ (2536 : 92) ได้กล่าวถึงสาเหตุการกระทำผิดทางวินัยเกี่ยวกับเรื่องละทิ้งหน้าที่ราชการของข้าราชการครู สังกัดกรมสามัญศึกษา ระหว่าง ปี พ.ศ. 2532-2534 ว่าสาเหตุการกระทำผิดทางวินัย เกิดจากสิ่งต่อไปนี้

1. จงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมของทางราชการมีจำนวนมากที่สุด ระดับโทษภาคทัณฑ์มีจำนวนมากที่สุด
2. เงินเดือนน้อยไม่เพียงพอค่าครองชีพมีจำนวนรองลงมา ระดับโทษไล่ออกมีจำนวนมากที่สุด
3. ปัญหาด้านสุขภาพอนามัยมีจำนวนน้อยที่สุด ระดับโทษภาคทัณฑ์มีจำนวนมากที่สุด

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2525 : 61) ได้สรุปเหตุแห่งการกระทำผิดวินัยเกิดจากความรู้อำนาจไม่ถึงการณ์ ความไม่เข้าใจระเบียบราชการ จงใจทุจริต ปัญหาอารมณ์ เศรษฐกิจ สังคม และความประมาทเลินเล่อ คึกคะนอง

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ (2541 : 3) ได้กล่าวถึงข้าราชการครูเสื่อมวินัยเพราะความจำเป็นในการครองชีพ อดายมุข โอกาสเปิดช่องล่อใจ ตัวอย่างที่ไม่ดีคุณภาพของคนไม่สมดุลกับลักษณะงาน ปริมาณงานล้นมือ เหตุกระทบกระเทือนขวัญ ความไม่ถือสาของสังคม การสนับสนุนหรือการสมยอมของผู้ได้รับบริการ การปล่อยปละละเลยของหน่วยงานหรือผู้บังคับบัญชา ความหะหลวมในการเลือกคนและการไม่มีกลไกเกี่ยวกับวินัยที่ดีพอ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 5) ได้กล่าวว่า สาเหตุของการกระทำผิดวินัยข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวนนี้ได้ดังนี้

1. เกิดจากด้านปัญหาส่วนตัวของผู้กระทำผิดวินัย ได้แก่
 - 1.1 สภาพเศรษฐกิจ ครอบครัวยากจน มีภาระรับผิดชอบค่าใช้จ่ายมาก เช่น การศึกษาบุตร การศึกษาต่อของตัวข้าราชการ
 - 1.2 ความฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย ทำตัวเกินสถานภาพของตนและไม่รู้จักประมาณตน

1.3 ลุ่มหลงในอบายมุข เช่น เล่นการพนัน เที่ยวเตร่ ूसาว

1.4 ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องกฎหมาย ข้อปฏิบัติงานที่ปฏิบัติอย่างแท้จริง

1.5 ประมาทเงินเล่า

1.6 เกิดความชั่วโดยสันดาน

2. ด้านผู้บังคับบัญชาและหน่วยงาน ได้แก่

2.1 ผู้บังคับบัญชาสั่งการให้ผู้ได้บังคับบัญชากระทำผิดวินัยหรือรู้เห็นเป็นใจด้วย

2.2 หน่วยงานมีบรรยากาศที่เอื้อและยั่วยุให้กระทำผิดวินัย เช่น ขาดการ

ตรวจสอบ กำกับ ดูแล เป็นต้น

2.3 ผู้บังคับบัญชาไม่ป้องกันแก้ไขพฤติกรรม ไร้ระเบียบวินัยผู้ได้บังคับบัญชา

2.4 มีการเอื้อประโยชน์แก่พรรคพวกเพื่อนห้องในหน่วยงาน ไม่ยึดมาตรฐาน

การลงโทษในการลงโทษ

2.5 ผู้บังคับบัญชาไม่พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จิตสำนึก และอุดมการณ์ของ

ผู้ได้บังคับบัญชา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

กล่าวโดยสรุป มูลเหตุการกระทำผิดทางวินัยของข้าราชการครูเกิดขึ้นเนื่องจากหลายสาเหตุ ทั้งที่เป็นปัญหาส่วนตัว ปัญหาเกี่ยวกับงาน หน่วยงานหรือผู้บังคับบัญชา และปัญหาเกิดจากสังคมภายนอก กล่าวคือ ปัญหาเกี่ยวกับการไม่มีความรู้เรื่องวินัย ปัญหาเกี่ยวกับการไม่รู้กฎหมาย ระเบียบแบบแผน ปัญหาเกี่ยวกับนิสัยและข้อบกพร่องส่วนตัว ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ปัญหาเกี่ยวกับความยุ่งยากภายในครอบครัว ปัญหาเกี่ยวกับค่าครองชีพหรือปัญหาการเงิน ปัญหาเกี่ยวกับการชอบที่ชวกลางคืน ปัญหาเกี่ยวกับการเสพของมีนเมาและยาเสพติดให้โทษ ปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเพศ ปัญหาเกี่ยวกับการเล่นการพนัน ปัญหาเกี่ยวกับการมีโอกาสเปิดช่องให้กระทำผิด ปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่การงาน ปัญหาเกี่ยวกับความไม่สามารถและความบกพร่องของผู้บริหารหรือหัวหน้าหน่วยงาน ปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงขวัญและกำลังใจ ปัญหาเกี่ยวกับแบบอย่างที่ไม่ดีของผู้บริหาร และปัญหาเกี่ยวกับการปล่อยปละละเลยของผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชา

การป้องกันการกระทำผิดทางวินัยของข้าราชการครู

การป้องกันมิให้ข้าราชการทำความผิดทางวินัยนั้นเป็นภาระหน้าที่ของตัวข้าราชการเอง ตัวผู้บังคับบัญชาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ครอบครัวข้าราชการ เพื่อนร่วมงาน ประชาชน หรือสื่อมวลชนแขนงต่างๆ ที่จะต้องร่วมกันป้องกัน มิให้ข้าราชการครูทำความผิดทางวินัย ตลอดทั้งต้องเสริมสร้างและพัฒนาให้ข้าราชการมีวินัย สำหรับข้าราชการครูนั้นนอกจากที่ตัวข้าราชการครูเองจะรักษาวินัยแล้ว ผู้บังคับบัญชาทุกระดับ โดยเฉพาะระดับสถานศึกษา ผู้ที่เป็นผู้บังคับบัญชา ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการ โรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่ง ในการป้องกันมิให้ข้าราชการครูทำความผิดทางวินัย ได้มีนักวิชาการและหน่วยงานต่างๆ ให้แนวทางในการป้องกันการกระทำผิดทางวินัยของข้าราชการครู ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2525 : 62-67) ได้สรุปเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำผิดวินัยไว้เป็นด้านๆ ดังนี้

1. การป้องกันการกระทำผิดวินัยโดยผู้มีส่วนป้องกัน ผู้มีส่วนป้องกันการกระทำผิดวินัยจะประกอบด้วย ผู้อาวุโส หรือผู้มีประสบการณ์ ผู้บังคับบัญชา ตัวข้าราชการเอง ผู้ร่วมงาน และครอบครัว

2. การป้องกันการกระทำผิดวินัยของตนเอง การป้องกันการกระทำผิดวินัยของข้าราชการเองทำได้หลายวิธี เช่น การศึกษาระเบียบ คำสั่ง กฎหมาย และปฏิบัติตามเคร่งครัด ควบคุมอารมณ์ตนเอง เมื่อมีปัญหาปรึกษาผู้รู้หรือผู้บังคับบัญชา หมั่นวิเคราะห์ตนเองอยู่เสมอ และดำรงชีวิตอันควรแก่ฐานะ

3. การป้องกันการกระทำผิดของผู้ร่วมงาน ผู้ร่วมงานสามารถป้องกันการกระทำผิดวินัยมิให้เกิดขึ้น โดยให้คำแนะนำเพื่อนร่วมงานเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติอย่างจริงจัง หากทางเตือนหรือแสดงให้เพื่อนร่วมงานรู้เมื่อเห็นว่าจะปฏิบัติผิดวินัย ไม่ร่วมมือยุยงส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติผิดวินัย ปฏิบัติต่อกัน โดยสุภาพและจริงใจ รักษาความสามัคคีในหมู่เพื่อนร่วมงาน

4. การป้องกันการกระทำผิดวินัยของผู้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชามีส่วนในการป้องกันการกระทำผิดวินัยหลายวิธีด้วยกัน เช่น หมั่นแนะนำอบรมตักเตือนผู้ใต้บังคับบัญชา ด้วยอหฺยาศัยจริงใจ เมื่อเห็นผู้ใต้บังคับบัญชา กำลังจะทำผิดหรือทำผิดไปเล็กน้อย ต้องรีบตักเตือน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา พยายามทำตนให้เป็นแบบหรือตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

5. การป้องกันการกระทำผิดวินัยของครอบครัว ครอบครัวมีส่วนในการป้องกันการกระทำผิดวินัยของข้าราชการได้โดยไม่เกี่ยวข้องในเรื่องราชการของสามีภรรยา บิดามารดา

ไม่กระทำการใดอันจะทำให้เสื่อมเสียมาสู่เกียรติศักดิ์ในตำแหน่งหน้าที่ของสามิภรรยา บิดา มารดา ไม่นำปัญหาบ้านและครอบครัวไปเกี่ยวข้องกับราชการ และไม่เรียกร้องชักชวน บิบบัน ผักคั้นให้สามิภรรยา บิดาหรือมารดา ที่อยู่ในราชการหาประโยชน์ เป็นต้น

6. การป้องกันการกระทำผิดวินัยของผู้อาวุโสหรือผู้มีประสบการณ์ ผู้อาวุโสหรือผู้มีประสบการณ์สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันการกระทำผิดวินัยของข้าราชการ โดยการให้คำแนะนำแก่ข้าราชการผู้มาหาหรือด้วยความจริงใจ ให้ความร่วมมือในการให้ วิทยาทาน เมื่อมีการประชุมอบรมใช้ความอาวุโสทักท้วงตักเตือน เมื่อข้าราชการที่ตนคุ้นเคย กระทำความผิดทางวินัย

สมพงษ์ วัฒนสุระ (2527 : 6-9) ได้กล่าวถึงการป้องกันไม่ให้ข้าราชการกระทำผิดวินัย สามารถที่จะกระทำได้โดยการให้ความรู้แก่ข้าราชการให้ครบถ้วน ชัดเจน แจ่มแจ้งและทั่วถึง สำหรับวิธีการให้ความรู้แก่ข้าราชการเพื่อป้องกันการกระทำผิดวินัยนั้น ผู้บังคับบัญชาสามารถ ดำเนินการได้ ดังนี้

1. ฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้ ซึ่งอาจทำได้โดย การสอน การแนะนำ การประชุมชี้แจง การจัดสัมมนา เป็นต้น
2. จัดทำคู่มือแนวทางปฏิบัติงาน รวบรวมระเบียบคำสั่ง กฎหมายที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ในเรื่องต่างๆ แจกจ่าย
3. ให้ความรู้แก่ข้าราชการเกี่ยวกับหนังสือเวียน ระเบียบคำสั่งที่ออกใหม่ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2529 : 41-42) ได้เสนอแนวทางปฏิบัติตนเพื่อเป็นการ ป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดวินัยไว้ ดังนี้
 1. ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรม ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น ที่ตนนับถือเป็นแนวปฏิบัติในชีวิตประจำวัน โดยเคร่งครัด
 2. ศึกษาให้รู้กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับความประพฤติและการปฏิบัติหน้าที่ แล้วปฏิบัติตามให้ถูกต้องและครบถ้วน
 3. ให้ยึดหลักการหยุดราชการ ต้องได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาก่อนทุกครั้ง รวมทั้งการลาออกจากราชการ การศึกษาต่อ การลาอุปสมบท และการลาอื่นๆ
 4. ประพฤติตนเป็นคนว่าง่าย อย่าขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชาที่ตั้งโดยชอบด้วยกฎหมาย
 5. เงินและทรัพย์สินของทางราชการหรือของผู้อื่น อย่าแตะต้องนำมาเป็นประโยชน์ส่วนตัว มีแต่รักษาผลประโยชน์ให้ทางราชการและผู้อื่น

6. ไม่เล่นการพนัน ดื่มสุรา ดื่มเสพติดให้โทษ เมื่อรู้ว่าที่ใดมีการเล่นการพนัน ดื่มสุรา
อย่าเข้าไปใกล้โดยเด็ดขาด

7. เงินของทางราชการอย่าให้ปะปนกับเงินส่วนตัว อาจเกิดหลงลืม

8. มีเมตตากรุณาต่อเพื่อนร่วมงาน หลีกเลี่ยงการปะทะคารมและทะเลาะวิวาท

9. ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับของทางราชการ ถ้าสงสัยให้เปิดดู
ก่อนปฏิบัติ และปรึกษาผู้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงานที่มีประสบการณ์

10. ไม่ละโมภ เห็นแก่ได้เถิดๆ น้อยๆ

11. ไม่เข้าใกล้สิ่งที่เป็นโทษแก่ตน เช่น วงการพนัน แหล่งค้าประเวณี

12. ไม่มั่งมากในกามคุณ พอใจในคู่สมรสของตนเอง

13. การจะทำการสิ่งใด มีความคิดไตร่ตรอง รอบคอบ ไม่ประมาทเดินเล่น

14. เสียสละเพื่อประโยชน์ของทางราชการ ส่วนรวมหรือผู้อื่นตามโอกาส

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2531 : 12) ได้กำหนดแนวทางป้องกัน

การกระทำความผิดทางวินัยของข้าราชการ ไว้ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

1. ต้องมีความรู้ความสามารถในงานของตน มีความรู้กว้างในงานที่เกี่ยวข้อง

2. สนใจแสวงหาความรู้และประสบการณ์ที่จะเป็นคุณแก่ราชการอยู่เสมอ

3. เสียสละเพื่อราชการอย่างเต็มความสามารถ

4. ไม่กระทำความผิดระเบียบ กฎ ข้อบังคับ

5. ไม่ใช้ระเบียบหรือตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์เพื่อตนเอง

6. ทำงานอย่างรอบคอบ ถูกต้องตามระเบียบ ให้ได้ประโยชน์สูงสุด

7. ต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ราชการอื่น และประชาชนทั่วไป

8. สนใจแสวงหาความรู้และปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงาน

9. ปรับปรุงความประพฤติ บุคลิกภาพของตนและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ที่

เกี่ยวข้องอยู่เสมอ

ประวีณ ฅ นคร (2533 : 90-98) ได้กล่าวถึง การป้องกันมิให้ข้าราชการกระทำผิดวินัย
ได้แก่ การกระทำในทางที่จะขัดเหตุที่ทำให้ข้าราชการกระทำผิดวินัยและปกป้องคุ้มกัน
ข้าราชการให้พ้นจากเหตุที่ทำให้กระทำผิดวินัย โดยดำเนินการ ดังนี้

1. การให้ความรู้แก่ข้าราชการ สำหรับวิธีการที่ใช้ในการให้ความรู้แก่ข้าราชการนั้น
อาจทำได้ ดังต่อไปนี้

1.1 ฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้ดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการบรรจุใหม่ ต้องปฐมนิเทศให้รู้ระเบียบแบบแผนของทางราชการทั้งหมด แม้ผู้เป็นข้าราชการมานานแล้ว ถ้าได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำแหน่งหัวหน้างานจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอบรมให้รู้ระเบียบต่างๆ ที่ต้องใช้ในการปฏิบัติหน้าที่นั้น

1.2 แจกคู่มือ กฎหมาย ระเบียบดังกล่าว

1.3 ให้ข่าวสารเป็นหนังสือเวียน หรือลงพิมพ์ในวารสาร หรือสำเนาแจก เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบต่างๆ ที่ออกใหม่

2. การปกป้องคุ้มครองข้าราชการ มีข้าราชการจำนวนไม่น้อยที่ทำผิดวินัยเพราะถูกอิทธิพลบีบบังคับให้จำต้องทำเช่นนั้น อิทธิพลที่ว่านี้คือ อิทธิพลของข้าราชการเก่า อิทธิพลของผู้ประกอบมิชฌาชีพ อิทธิพลของผู้ก่อการร้าย อิทธิพลของผู้มีอิทธิพลเหนือข้าราชการประจำ สำหรับวิธีการปกป้องคุ้มครองข้าราชการนั้น จะต้องพิจารณาหาทางดำเนินการตามควรแก่กรณีเป็นเรื่อยๆ ไป ไม่อาจกำหนดวิธีการเป็นแบบปฏิบัติทั่วไปได้ แต่อย่างไรก็ตามผู้บังคับบัญชาจะต้องเอาใจใส่สอดส่องคอยช่วยเหลือปกป้องคุ้มครองข้าราชการให้พ้นจากอิทธิพลดังกล่าว โดยไม่ทอดทิ้ง มิฉะนั้นจะเท่ากับส่งเสริมให้ข้าราชการกระทำผิดวินัยหรือไม่ก็เป็นการทรมาณข้าราชการอย่างแสนสาหัส หรือปล่อยให้ข้าราชการเป็นเหยื่อของระบบไป

3. การดูแลข้าราชการ ข้าราชการอาจทำผิดวินัยเพราะขาดการดูแลจากผู้บังคับบัญชา จนทำให้มีปัญหาในเรื่อง ดังต่อไปนี้

3.1 ทุณข์ โศก โรค ภัย ข้าราชการที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับทุณข์ โศก โรค ภัย อาจขาดสติทำผิดวินัยได้ง่าย เช่น อาจขาดราชการ มาสาย หรือแม้แต่ทุจริต หรือเอาเงินหลวง ไปใช้ก่อนเพื่อรักษาพยาบาล จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บังคับบัญชาจะต้องเอาใจใส่ดูแล สดับรับฟัง ปัญหาส่วนตัวของผู้อยู่ได้บังคับบัญชาเพื่อจะได้หาทางช่วยเหลือ หรืออย่างน้อยที่สุดก็ช่วย ปลอบโยนและเตือนสติ หาทางออกที่ไม่ผิดวินัยให้เสียแต่เนิ่นๆ เพื่อป้องกันมิให้กระทำผิดวินัย

3.2 สิ่งชักนำให้กระทำผิดวินัย ข้าราชการอาจกระทำผิดวินัยเพราะมีสิ่งชักนำ ยกตัวอย่าง เช่น

3.2.1 อบายมุข เช่น สุรา นารี พาสี กีฬาบัตร ถ้าข้าราชการผู้ใดไปเกี๊ยงก่อก่อกั่ว หมกมุ่นในสิ่งดังกล่าว จะเป็นทางชักนำไปสู่การกระทำผิดวินัยได้โดยง่าย เช่น เมาสุราจนครองสติไม่ได้ คบขู้คู่สาว เสียดการพนันจนมีหนี้สินรุงรัง หรือต้องทุจริตหาเงินมาเล่นการพนัน เป็นต้น เพราะฉะนั้นผู้บังคับบัญชาจึงต้องคอยสอดส่องดูแลและตักเตือนผู้อยู่ได้บังคับบัญชา มิให้หมกมุ่นในอบายมุขดังกล่าว เพื่อป้องกันการกระทำผิดวินัย

3.2.2 โอกาสเปิดช่องล่อใจ ข้าราชการอาจกระทำผิดวินัยโดยไม่ทันยั้งคิดหรือทนความเขี้ยววนไม่ไหวก็ได้ เช่น เงินหลวงอยู่ในมือจำนวนมากๆ เป็นเวลานานๆ หรือปล่อยให้คนๆ เดียวรับผิดชอบเงินหรืองานที่มีคู่ทางทุจริต หรือมีคู่ทางใช้ตำแหน่งหน้าที่หาประโยชน์ส่วนตัวได้โดยไม่มีคนอื่นตรวจสอบดังนี้ เป็นต้น ข่อมเป็นโอกาสให้ทำการทุจริตได้โดยง่าย ผู้บังคับบัญชาจึงต้องหาทางป้องกัน โดยปิดโอกาสเหล่านั้นเสีย เช่น กำหนดวงเงินที่อยู่ในมือเจ้าหน้าที่หรือหน่วยย่อยได้ไม่ให้มากนัก เกินจากนั้นให้นำส่งหน่วยใหญ่ และจัดระบบการตรวจสอบโดยไม่ปล่อยให้ผู้น้อยปฏิบัติโดยไม่มี การตรวจสอบและวางระเบียบการควบคุมตรวจสอบให้รัดกุม เป็นต้น

3.2.3 ตัวอย่างที่ไม่ดี ตัวอย่างที่ไม่ดีอาจชักนำให้ข้าราชการทำไม่คิดตามได้ ผู้บังคับบัญชาจึงต้องทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาในการรักษาวินัย และต้องกวาดขันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาคนใดฝ่าฝืนวินัยอื่นจะให้เป็นตัวอย่างที่ไม่ดีด้วย

3.2.4 ความไม่สมดุลระหว่างคนกับงาน การที่คนกับงาน ไม่สมดุลกันจะเป็นกรณีที่คุณภาพของคนต่ำกว่าคุณภาพของงานก็ดี หรือปริมาณงานล้นมือคนก็ดี จะทำให้ทำงานไม่เสร็จตามเป้าหมาย ซึ่งเป็นการผิดวินัย ผู้บังคับบัญชาจึงต้องเอาใจใส่ป้องกันเหตุนี้ โดยมอบงานให้คนทำโดยเหมาะสมกับความรู้ความสามารถและในปริมาณที่พอเหมาะกับการกำลังความสามารถของแต่ละคน

4. การสร้างทางระบายอารมณ์ของข้าราชการ ข้าราชการที่มีความคับข้องใจและความต้องการ อาจเป็นพลังอันรุนแรงภายในตัวข้าราชการซึ่งถ้าถูกปิดหรือถูกกดอัดไว้ไม่ให้ระบายออก ก็อาจจะระเบิดออกมาได้ในลักษณะของการกระทำผิดวินัยหรือไม่ก็อาจจะระบายออกมาในลักษณะบดขยี้คน หรือซุบซิบนินทา หรือแอบส่งข่าวให้หนังสือพิมพ์ลงพิมพ์ในทางที่ไม่สมควร ฉะนั้นผู้บังคับบัญชาจึงควรป้องกันเหตุนี้โดยจัดให้มีทางระบายความคับข้องใจหรือความต้องการ หรือความรู้สึกที่มีต่อทางราชการ หรือต่อหน่วยงาน หรือต่อผู้บังคับบัญชา หรือต่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยจัดให้เป็นกระบวนการที่ชอบด้วยกฎหมายและระเบียบแบบแผน ทั้งที่เป็นกระบวนการที่เป็นทางการ เช่น การอุทธรณ์ การร้องทุกข์ และกระบวนการที่ไม่เป็นทางการ เช่น

4.1 การปรับทุกข์กับผู้บังคับบัญชาหรือกับบุคลากร โดยผู้บังคับบัญชาหรือบุคลากรทำตนเป็นที่ปรึกษาปัญหา ทั้งด้านการทำงานและด้านส่วนตัว ช่วยแนะนำแนวทางแก้ปัญหาและรับฟังข้อเสนอแนะของข้าราชการมาพิจารณาด้วย

4.2 การประชุมหรือพบปะสังสรรค์ เพื่อให้มีโอกาสรับฟังปัญหา ความรู้สึก ความคิดเห็น และความต้องการของแต่ละคน และชี้แจงทำความเข้าใจกัน

4.3 การจัดผู้สำหรับรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ (Suggestion box) ไว้สำหรับให้ข้าราชการ ในหน่วยงานเขียนข้อความใส่ในตู้เพื่อผู้บังคับบัญชาจะได้รับ ไปพิจารณา

4.4 การจัดให้มีวารสารสัมพันธ์ภายในหน่วยงาน เพื่อให้ข้าราชการ ได้แสดง ความคิดเห็น ความเห็น ข้อข้องใจหรือข้อเสนอแนะลงในหนังสือแนบ และผู้บังคับบัญชาจะได้ มีโอกาสชี้แจงแถลงตอบหรือรับข้อเสนอแนะไปพิจารณาต่อไป แต่วารสารสัมพันธ์เช่นนี้เป็น เอกสารเปิดเผยจึงต้องระวังให้อยู่ภายใต้การควบคุมของเจ้าหน้าที่พนักงานสัมพันธ์ที่จะให้เป็น ไปในทางสร้างความสัมพันธ์อันดี มิให้เกิดการแตกแยกหรือเอาเรื่องไม่ดีภายใน ไปเฉหรือบอก แก่สาธารณชนให้เกิดความเสียหาย การสร้างทางระบายอารมณ์ให้ข้าราชการ ในลักษณะเช่นนี้ จะช่วยให้ข้าราชการคลายความอึดอัดและไม่ระเบิดออกมาในลักษณะกระทำผิดวินัย ซึ่งแม้การ ระบายอารมณ์นั้นจะยังไม่ได้ผลตามที่ตนต้องการเต็มที่ อย่างน้อยก็พอลายอารมณ์อึดอัด ได้บ้าง อย่างน้อยที่สุดการที่ผู้บังคับบัญชายอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาบ้าง จะทำให้ได้รับความร่วมมือจากผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาในการรักษาวินัยตามสมควร นอกจากนี้ ยังจะเป็นกลไกที่จะช่วยให้ผู้บังคับบัญชา ได้ทราบถึงปัญหาของหน่วยงานอีกทางหนึ่ง จะได้ หาหนทางแก้ปัญหาได้ทันทั่วถึง เพื่อให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้อยู่ใต้ บังคับบัญชา หรือระหว่างข้าราชการในหน่วยงานเดียวกันเป็น ไปด้วยดี

มิตร แสงสว่าง (2532 : 78) ได้เสนอแนะการป้องกันการกระทำผิดวินัยของ ข้าราชการครู ดังนี้

1. วิธีการให้ความรู้แก่ข้าราชการครู ควรจัดให้มีการประชุมอบรม ปฐมนิเทศและ สัมมนาในเรื่องการรักษาวินัย
2. วิธีการปกป้องคุ้มครองข้าราชการครู ผู้บังคับบัญชาควรสอดส่องดูแลและเขียนเขียน ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ
3. วิธีการดูแลข้าราชการครู ควรมีการปรึกษาหารือระหว่างผู้บังคับบัญชากับ ผู้ใต้บังคับบัญชา
4. วิธีการสร้างทางระบายอารมณ์ของข้าราชการครู ควรจัดให้มีการประชุมหรือ พบปะสังสรรค์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา
5. วิธีการอื่นๆ ควรจัดบริการแนะแนวในหน่วยงานและให้ความเป็นธรรม แก่ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา

ชำนาญ สอนชื่อ (2534 : 17-18) ได้เสนอการป้องกันการกระทำผิดวินัยข้าราชการครู สังกัดกรมสามัญศึกษา โดยจำแนกเป็น 3 วิธี คือ

1. โดยให้ความรู้แก่ข้าราชการครู เนื่องจากสาเหตุที่ครูกระทำผิดวินัยเพราะขาดความรู้ระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติราชการ จึงหาทางป้องกัน ดังนี้

1.1 การฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับอย่างแจ่มแจ้ง ทั้งข้าราชการครูบรรจุใหม่และแก่รวมทั้งผู้เปลี่ยนหน้าที่ตำแหน่งใหม่

1.2 การจัดทำคู่มือเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบแจกข้าราชการครู

1.3 การให้ข่าวสารแก่ข้าราชการครูเมื่อมี กฎระเบียบใหม่ๆ ที่ต้องการทราบ

1.4 การนิเทศงานให้แก่ข้าราชการครู โดยเฉพาะผู้ที่ต้องมีหน้าที่รับผิดชอบงานสำคัญซึ่งอาจจะกระทำผิดวินัยได้ง่าย เช่น งานการเงิน

2. โดยการหาวิธีลดความกดดันของข้าราชการครู เนื่องจากความต้องการความคับข้องใจของข้าราชการครูที่ถูกเก็บกดไว้ อาจเป็นแรงผลักดันให้กระทำผิดวินัยได้ จึงหาทางป้องกันโดย

2.1 ให้โอกาสข้าราชการครูได้มีการปรึกษากับผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลอื่น

2.2 จัดให้มีการประชุมเพื่อพบปะสังสรรค์ เพื่อให้มีโอกาสรับฟังปัญหา ความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ และการชี้แจงทำความเข้าใจ

2.3 การจัดให้มีผู้รับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ

2.4 การจัดให้มีวารสารสัมพันธ์ภายในหน่วยงาน

2.5 การเปิดโอกาสให้ข้าราชการครูมีการอุทธรณ์หรือร้องทุกข์

3. โดยการใช้มาตรการป้องกันข้าราชการครู เนื่องจากข้าราชการครูกระทำผิดวินัย เพราะเจตนากระทำ ฐู่เท่าไม่ถึงการณ์ ถูกอิทธิพลบังคับ ถูกชักนำให้กระทำ เช่น มั่วเมาใน อบายมุข มีโอกาสเปิดช่องล่อใจ ได้แบบอย่างที่ไม่ดี ความไม่สมดุลระหว่างคนกับงาน หรือ สาเหตุเกิดจากความเจ็บป่วยทางร่างกายและจิตใจ จึงควรหาวิธีป้องกัน โดย

3.1 การดูแลระวังไม่ให้ข้าราชการครูกระทำผิดวินัย

3.2 ให้ความช่วยเหลือหรือหาทางออกที่ไม่เป็นการผิดวินัยแต่เนิ่นๆ

3.3 ดักเตือนไม่ให้หมกมุ่นในอบายมุข

3.4 จัดระบบการควบคุมตรวจสอบอย่างใกล้ชิด

3.5 การเป็นแบบอย่างที่ดีให้ข้าราชการ ได้เห็นและปฏิบัติตาม

3.6 การมอบหมายงานให้ตรงและเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ

ฉลอง ฉิมสุข (2540 : 92) ได้เสนอแนะเพิ่มเติมว่าการป้องกันการกระทำผิดวินัยข้าราชการนอกจากป้องกัน โดยการให้ความรู้แก่ข้าราชการครู การลดความกดดันข้าราชการครู การใช้มาตรการป้องกันไม่ให้ครูกระทำผิดแล้ว ยังต้องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการป้องกันการกระทำผิดทางวินัยของข้าราชการครูด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 33-35) ได้กล่าวว่าผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทอำนาจหน้าที่สำคัญในด้านวินัยข้าราชการครู ดังนี้

1. บทบาทอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามที่กฎหมายกำหนด

กล่าวคือในมาตรา 99 ของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 ซึ่งมีผลบังคับใช้กับข้าราชการครู โดยอนุ โลม บัญญัติว่า “ ให้ผู้บังคับบัญชาเสริมสร้างพัฒนา และป้องกันมิให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัยและดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งมีกรณีอันมีมูลกระทำผิดวินัย ” นั้นหมายถึงผู้บริหาร โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ

1.1 การเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีวินัย เช่น ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ให้การฝึกอบรม การสร้างขวัญและกำลังใจ การจูงใจหรือทำการอื่นใดที่จะเสริมสร้างและพัฒนาทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไปในทางที่มีวินัย

1.2 การป้องกันมิให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย ได้แก่ การเอาใจใส่สังเกตการณ์ ขจัดเหตุที่อาจก่อให้เกิดการกระทำผิดวินัย

1.3 การดำเนินการทางวินัยกับผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย กล่าวคือ เมื่อมีการกล่าวหาโดยปรากฏตัวผู้กล่าวหา หรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการผู้ใดกระทำผิดวินัย โดยยังไม่มีพยานหลักฐาน ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาข้าราชการผู้นั้นหรือไม่ ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลตามที่ควรกล่าวหา ก็ให้ผู้บังคับบัญชายุติเรื่องได้ ถ้าเห็นว่ากรณีกล่าวหา มีมูลก็ให้ดำเนินการทางวินัยทันที อำนาจหน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียนในการดำเนินการทางวินัย ได้แก่

1.3.1 ผู้บริหารโรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนข้อเท็จจริง ในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนความผิดวินัยร้ายแรงผู้บริหาร โรงเรียนไม่มีอำนาจ หากกรณีมีมูลอันเป็นความผิดวินัยร้ายแรงต้องรายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น ถึงผู้มีอำนาจแต่งตั้ง คือ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา 102 ของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535

1.3.2 การสั่งลงโทษผู้ได้บังคับบัญชา ผู้บริหาร โรงเรียนมีอำนาจสั่งลงโทษผู้ได้บังคับบัญชาในระดับโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือนครั้งละจำนวนไม่เกิน 5% เป็นเวลาไม่เกิน 2 เดือน เว้นแต่ผู้บริหาร โรงเรียนตำแหน่งครูใหญ่ ตัดเงินเดือนผู้ได้บังคับบัญชาครั้งละไม่เกินจำนวน 5% เป็นเวลาไม่เกิน 1 เดือน สำหรับวินัยที่สูงกว่านี้ผู้บริหาร โรงเรียนไม่มีอำนาจสั่งลงโทษตาม กฎ ก.ศ. ฉบับที่ 17 พ.ศ. 2539 แต่ถ้าหากผู้บริหาร โรงเรียนเห็นว่าผู้ได้บังคับบัญชามีความผิดที่จะถูกลงโทษสูงกว่าอำนาจที่มีอยู่ผู้บริหาร โรงเรียน ต้องรายงานต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงผู้มีอำนาจในการสั่งลงโทษสำหรับความผิดนั้นๆ

1.3.3 การอุทธรณ์ ร้องทุกข์ของผู้ได้บังคับบัญชา เมื่อผู้ได้บังคับบัญชาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษ ผู้บริหาร โรงเรียนไม่มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษ หากมีกรณีที่ผู้ได้บังคับบัญชาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษ ผู้บริหารต้องรับเรื่องอุทธรณ์ไว้แล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงผู้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาอุทธรณ์ โดยผู้บริหาร โรงเรียนจัดให้มีการลงรับหรือทำหนังสือรับอุทธรณ์ไว้ 2 ฉบับ เพื่อมอบให้ผู้อุทธรณ์ถือไว้ 1 ฉบับ อีก 1 ฉบับสำหรับรายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับ และเมื่อผู้ได้บังคับบัญชาใช้สิทธิร้องทุกข์ ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ให้คำปรึกษาหารือ ทำความเข้าใจและแก้ปัญหาให้ผู้ได้บังคับบัญชาที่ร้องทุกข์เป็นเบื้องต้น หากผู้ร้องทุกข์ไม่พอใจหรือไม่ได้รับคำชี้แจง มีสิทธิร้องทุกข์เป็นหนังสือต่ออนุกรรมการข้าราชการครูสามัญประจำจังหวัด ตามกฎ ก.ศ. ฉบับที่ 23 (พ.ศ. 2543) ว่าด้วยการร้องทุกข์และพิจารณาเรื่องทุกข์ต่อไป

2. บทบาทอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามกระทรวงศึกษาธิการกำหนด

เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ข้าราชการครูมีวินัยในตนเอง มีความสำนึกรับผิดชอบต่อหน้าที่ของข้าราชการครู ผู้บริหารโรงเรียนมีความสำคัญต่อการมีวินัยของข้าราชการครู อันเป็นมาตรการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพของประชากรไทย โดย

- 2.1 ให้มีการกำหนดแผนปฏิบัติการในการเสริมสร้างวินัยและจริยธรรมให้ชัดเจน
- 2.2 ให้มีการพัฒนาวินัย และจริยธรรมตามแผนที่กำหนดอย่างครบวงจร
- 2.3 ให้มีการดำเนินการสม่ำเสมอต่อเนื่อง โดยมีแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน
- 2.4 ให้มีการกำกับดูแลตลอดจนส่งเสริมค่านิยมที่ถูกต้อง
- 2.5 ให้กำลังใจอย่างจริงจัง กระตุ้นเสริมแรงให้กำลังใจผู้ได้บังคับบัญชา

3. บทบาทอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรการของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งได้กำหนดมาตรการให้โรงเรียนถือปฏิบัติในเรื่อง

ที่ข้าราชการครูมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม การละเมิดสิทธิเด็ก การเป็นนักการพนัน คีฬาสุรา ถูกวิพากษ์วิจารณ์เป็นข้อครหา การกระทำชำเราอนาจารเด็ก ค้ายาบ้า ยาเสพติด ดังต่อไปนี้

- 3.1 ให้ผู้บริหารสอดส่องดูแลอย่างใกล้ชิดในรูปคณะกรรมการ
 - 3.2 ให้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
 - 3.3 ให้ถือเป็นความผิดที่ต้องถูกดำเนินคดีอาญา
 - 3.4 ดำเนินการต่อผู้บังคับบัญชาฐานปล่อยปละละเลย
 - 3.5 ต้องไม่เปิด โอกาสให้นักลากรชายหรือข้าราชการครูชายเข้าใกล้สนิทสนมกับนักเรียนหญิง และไม่ให้เป็นไปตามลำพังสองต่อสองกับนักเรียนหญิง หากจำเป็นต้องอยู่ในที่เปิดเผย และให้มีข้าราชการครูผู้อื่นหรือผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ปกครองนักเรียนอยู่ด้วย
 - 3.6 ต้องไม่ให้นักลากรชายใช้ให้นักเรียนหญิง ไม่ว่าจะเป็นคนเดียวหรือหลายคนไปทำความสะอาดหรือทำการใดๆ ในห้องพักส่วนตัวหรือบ้านพักของคนไม่ว่ากรณีใดๆ
 - 3.7 ต้องไม่อนุญาตให้นักลากรหรือข้าราชการครูชายนัดหมายหรือส่งให้นักเรียนคนหนึ่งคนใดมาเรียนซ่อมเสริมหรือทำกิจกรรมพิเศษใดๆ โดยไม่มีผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษาคอยควบคุมดูแล โดยใกล้ชิด
 - 3.8 ต้องควบคุมการแต่งกายของนักเรียนให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงและต้องไม่กำหนดให้รักรูปมีทรวดทรงช่วยวนในกามารมณ
 - 3.9 การจัดกิจกรรมเข้าค่ายพักแรม เดินทางไกลของกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารีหรือยุวภาคที่มีนักเรียนหญิงร่วมกิจกรรม ต้องให้ข้าราชการครูสตรีหรือผู้บริหารอยู่ด้วย
 - 3.10 ต้องปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการพานักเรียนนักศึกษาไปนอกสถานที่ พ.ศ. 2529 โดยเคร่งครัด
 - 3.11 ต้องบูรณาการมาตรการ โดยสอดแทรก เน้นย้ำ เดือนสติผู้ได้บังคับบัญชา ทุกครั้งที่มีการประชุม
 - 3.12 ต้องประสานมาตรการขอความร่วมมือ ไปยังเจ้าพนักงานปกครองท้องถิ่นด้วย
 - 3.13 ต้องดำเนินการ โดยเร็วหากมีกรณีเกิดขึ้น
 - 3.14 ต้องดำเนินการ โดยเฉียบขาดและในเบื้องต้นหากพบมีมูลอันเป็นความผิดวินัยร้ายแรง ให้สั่งพักราชการหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อน ตามกฎ ก.ค.ฉบับที่ 22 (พ.ศ. 2542)
- นอกจากนั้น ผู้บริหาร โรงเรียนยังต้องมีบทบาทหน้าที่ในการแจ้งนโยบายและมาตรการในด้านต่างๆ ของรัฐบาล และขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญให้ข้าราชการครูได้ทราบและถือปฏิบัติ โดยเฉพาะนโยบาย แนวทาง หรือมาตรการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันการ

กระทำความผิดทางวินัยของข้าราชการครู ได้แก่ นโยบายด้านการป้องกันและปราบปราม การทุจริตของรัฐบาลและนโยบายการตรวจเงินแผ่นดินของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ดังนี้

4. นโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของรัฐบาล

คณะรัฐมนตรีโดย พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ไว้ในนโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 ไว้ ดังนี้ (ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย, 2544 : 51)

4.1 ดำเนินมาตรการลงโทษทั้งทางวินัย ทางปกครอง ทางแพ่ง ทางอาญาและทางภาษีโดยเด็ดขาด รวดเร็วและเป็นธรรมแก่ผู้ทุจริตหรือมีส่วนปกป้องผู้ทุจริต รวมทั้งผลักดันให้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและพัฒนากระบวนการติดตามตรวจสอบ เพื่อให้สามารถลงโทษผู้ทุจริตอย่างเด็ดขาด และสามารถชดเชยความเสียหายจากภาครัฐหรือประชาชนที่ ต้องได้รับความเสียหายจากการกระทำทุจริตที่เกิดขึ้น

4.2 รณรงค์อย่างจริงจังและปลูกฝังจิตสำนึกและค่านิยมของสังคมให้ประชาชน ร่วมกันต่อต้านการทุจริตและการประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และให้ความร่วมมือ ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาคราชการและภาคเอกชน รวมทั้งส่งเสริมขวัญกำลังใจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต

4.3 ส่งเสริมให้มีการรวมตัวเป็นองค์กรภาคประชาชนและส่งเสริมให้ประชาชน มีบทบาทและส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในการ ปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในรูปแบบต่างๆ

4.4 ปฏิรูปกระบวนการจัดและการใช้งบประมาณแผ่นดินและระบบการจัดซื้อ จัดจ้าง โดยรัฐ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพในการอนุมัติงบประมาณ โดย สนับสนุนให้ผู้ทรงคุณวุฒิและประชาชนสามารถมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้นในการตรวจสอบและ วิเคราะห์การเสนอของบประมาณและการใช้งบประมาณ

5. นโยบายด้านการตรวจเงินแผ่นดินของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 312 ได้กำหนดว่า การตรวจเงินแผ่นดินให้กระทำโดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงิน

แผ่นดินที่เป็นอิสระและเป็นกลาง และตามสาระสำคัญของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542 มาตรา 39 (ก) และ (จ) ได้ให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีหน้าที่ในการวางแผน นโยบายการตรวจเงินแผ่นดิน กำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาในเรื่องวินัยทางงบประมาณและการคลัง เป็นองค์กรสูงสุดในการพิจารณาวินิจฉัยความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลัง และกำหนดโทษปรับทางปกครองแก่เจ้าหน้าที่หรือพนักงานของหน่วยรับตรวจที่ฝ่าฝืนมาตรการเกี่ยวกับการควบคุมการเงินของรัฐ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ได้กำหนดนโยบายในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ดังนี้ (ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย. 2545 : 19-20)

1. ดำเนินบทบาทในการเสริมสร้างให้เกิดการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีในภาครัฐ เพื่อให้การจัดระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักกฎหมายและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ให้เป็นที่เชื่อถือของประชาชน

2. ป้องกันและควบคุมการใช้จ่ายเงินของรัฐให้เป็นไปโดยถูกต้อง ไม่ให้เกิดความเสียหายหรือรั่วไหล

3. ติดตามการใช้จ่ายเงินของรัฐให้เกิดประโยชน์สูงสุด คุ่มค่า และเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรี

เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและให้การดำเนินการตามนโยบายตรวจเงินแผ่นดินบังเกิดผลสำเร็จ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินจึงได้ออกระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยวินัยทางงบประมาณและการคลัง พ.ศ. 2544 โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ผู้ใดจงใจฝ่าฝืนมาตรการเกี่ยวกับการควบคุมการเงินของรัฐตามที่กำหนดในระเบียบนี้ ถือว่ากระทำความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลัง ต้องรับโทษปรับทางปกครอง

2. เจ้าหน้าที่ผู้ใดกระทำความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลังตามระเบียบนี้ และเป็นความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย แม้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นจะได้รับโทษตามกฎหมายอื่นแล้ว ก็ยังคงต้องรับโทษในการกระทำความผิดตามระเบียบนี้ด้วย

3. ความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลัง มีอัตราโทษปรับทางปกครอง 4 ชั้น คือ

3.1 โทษชั้นที่ 1 โทษปรับไม่เกินเงินเดือน 1 เดือน

3.2 โทษชั้นที่ 2 โทษปรับเท่ากับเงินเดือนตั้งแต่ 2 เดือน ถึง 4 เดือน

3.3 โทษชั้นที่ 3 โทษปรับเท่ากับเงินเดือนตั้งแต่ 5 เดือน ถึง 8 เดือน

3.4 โทษชั้นที่ 4 โทษปรับเท่ากับเงินเดือนตั้งแต่ 9 เดือน ถึง 12 เดือน

4. โทษปรับทางปกครอง โดยการหักเงินเดือนหรือการเรียกให้ชำระเงินจะเป็นจำนวนเท่าใด เพียงใด หรืออย่างไรนั้น ให้คำนึงถึงระดับความรับผิดชอบของตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิด ความสำคัญของมาตรการเกี่ยวกับการควบคุมการเงินของรัฐ ที่มีการฝ่าฝืน ความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่รัฐ และเจตนาของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิด ตลอดจนรายได้ ฐานะครอบครัวของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิด และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย

5. ความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลัง ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับการรับเงิน การเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่ง ความผิดเกี่ยวกับการเบิกเงินและการจ่ายเงิน ความผิดเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณและการก่อหนี้ผูกพัน ความผิดเกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้ ความผิดเกี่ยวกับเงินยืม ความผิดเกี่ยวกับการพัสดุและความผิดอื่นๆ

นอกจากนั้น สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินยังได้แจ้งขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานราชการต่างๆ เพื่อให้ปฏิบัติเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด เพื่อให้การใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของหน่วยงานของราชการคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและประเทศชาติ ดังนี้

1. การดำเนินการให้มีระบบการควบคุมภายในที่ดี โดยให้เป็นไปตามระเบียบ

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ซึ่งคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ได้จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542 มาตรา 15 (3) (ก) (ค) ทั้งนี้ เพื่อให้การวางระบบการควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นอกจากนี้ให้ผู้ตรวจสอบภายในเคร่งครัดในการปฏิบัติงานและดำเนินการตามนโยบายและแนวทางของคณะกรรมการตรวจสอบ ในกรณีที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งผู้ตรวจสอบภายในให้หน่วยงานพิจารณาดำเนินการตามมาตรฐานการควบคุมภายในของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

2. การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ให้ดำเนินการดังนี้

2.1 ให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้าง โดยให้ผู้ตรวจสอบภายในของส่วนราชการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้าง แล้วรายงานผลให้หัวหน้าส่วนราชการทราบเป็นรายไตรมาส แผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้างดังกล่าวให้ส่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อประกอบการตรวจสอบติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามแผนต่อไป

2.2 ให้มีการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติในการกำกับดูแลเผยแพร่ข่าวสารการประกาศ
ประกวดราคา เพื่อเสริมมาตรการป้องกันหรือลดโอกาสในการสมยอมกันในการเสนอราคา

2.3 ในกรณีที่มีการก่อสร้าง ให้จัดทำรายงานการควบคุมเพื่อแจ้งความก้าวหน้า
ของโครงการ และส่งให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินก่อนการเบิกจ่ายเงินทุกงวดงาน ทั้งนี้เพื่อ
ประกอบการตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงาน

3. กรณีหน่วยงานมีเงินนอกงบประมาณ ขอให้สอดคล้องดูแลการใช้จ่ายเงินดังกล่าว
ตามระเบียบเสมือนหนึ่งเป็นเงินที่ใช้จ่ายจากเงินงบประมาณแผ่นดิน

4. กรณีต้องจัดหางบการเงิน ให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป
ของประเทศไทย เพื่อให้งบการเงินเป็นที่เชื่อถือแก่ผู้ใช้และบุคคลทั่วไป

5. ให้ตรวจสอบและควบคุมการปฏิบัติงานให้รอบคอบ เพื่อป้องกันมิให้เกิด
ข้อบกพร่องจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งหาก
ข้อบกพร่องนั้นเกิดจากการจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติหรือ
ผู้บังคับบัญชาที่เกี่ยวข้องอาจต้องถือว่ากระทำผิดวินัยทางงบประมาณและการคลัง มีผลต้อง
รับโทษปรับทางการปกครองตามระเบียบดังกล่าว

Rajabhat Mahasarakham University

กล่าวโดยสรุป การป้องกันการกระทำผิดวินัยข้าราชการครูเป็นการเอาใจใส่

สังเกตการณ์ ขจัดสิ่งต่างๆ ที่เป็นปัจจัยที่อาจชักนำข้าราชการครู ไปสู่การทำความผิด
ทางวินัย ทั้งเหตุจากส่วนตัวของผู้กระทำผิดวินัย จากผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยงาน และจาก
สังคมแวดล้อมภายนอกให้หมดสิ้นไปหรือบรรเทาลง การป้องกันการกระทำผิดวินัยดังกล่าว
ต้องร่วมมือกันทุกฝ่าย ทั้งตัวข้าราชการเองและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะบุคคลที่มีส่วน
สำคัญในการป้องกันการกระทำผิดทางวินัยข้าราชการ คือ ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการนั้นๆ
สำหรับข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานที่โรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลสำคัญในอันที่จะ
ป้องกันการกระทำผิดทางวินัยที่จะเกิดขึ้นกับข้าราชการครู ในฐานะผู้บังคับบัญชาที่ต้อง
บริหารงานบุคคลด้านวินัยให้เป็นไปตามกฎหมายหรือแนวทางมาตรการที่กระทรวงศึกษาธิการ
หน่วยงานในระดับกรม กองกำหนด ตลอดจนนโยบายของรัฐบาล หน่วยงานหรือองค์กรอิสระ
ตามรัฐธรรมนูญกำหนด ซึ่งการป้องกันการกระทำผิดวินัยข้าราชการครูของผู้บริหาร โรงเรียน
นั้น สามารถทำได้ในหลายลักษณะ เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับที่
ทางราชการกำหนด เพื่อให้ข้าราชการครูทราบถือปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความตระหนัก ความเข้าใจ
อย่างถ่องแท้ การทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ข้าราชการครูได้ระบายความรู้สึก ความเครียด
ความกดดัน ความซับซ้อนใจหรือความต้องการ อันจะก่อให้เกิดความสบายใจ ไม่หมกมุ่น

ไม่คิดเสี่ยงต่อการกระทำที่ผิดวินัยข้าราชการ การควบคุม ดูแล กำชับ กระตุ้นเตือนมิให้ข้าราชการประพฤติปฏิบัติอันขัดต่อวินัยข้าราชการ หรือการให้ข้าราชการ นักเรียน ผู้ปกครอง สาธารณชนหรือสื่อมวลชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันทั้งนี้เพื่อให้ข้าราชการมีความรู้ ความเข้าใจ มีจิตสำนึก เกรงกลัวและตระหนักถึงการที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบวินัยข้าราชการ เพื่อความเจริญก้าวหน้าของตัวข้าราชการเองและราชการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

มีงานวิจัยในประเทศที่กล่าวถึงสาเหตุและการป้องกันการกระทำผิดทางวินัยของข้าราชการ ดังนี้

พัฒน์ ชนะดี (2521 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความผิดทางวินัยของข้าราชการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ระหว่าง พ.ศ. 2515-2519 พบว่า ความผิดทางวินัยที่ข้าราชการกระทำผิดมากที่สุด ได้แก่ การ ไม่อุทิศเวลาให้แก่ราชการ ละทิ้งหน้าที่ราชการ รองลงมา ได้แก่ การกระทำอันได้ชื่อว่าประพฤติชั่ว สำหรับவர் ได้รับ โทษทางวินัยของข้าราชการที่กระทำผิดวินัย ได้รับ โทษตัดเงินเดือนและภาคทัณฑ์เป็นส่วนมาก คิดเป็นร้อยละ 72.30 ลักษณะของข้าราชการที่กระทำความผิดและถูกลงโทษทางวินัย พบว่าข้าราชการเพศชายกระทำผิดวินัยมากกว่าเพศหญิง ตำแหน่งข้าราชการที่กระทำผิดวินัยเป็นครูผู้สอนมากกว่าครูใหญ่ และพบว่าข้าราชการที่กระทำผิดทางวินัยและถูกลงโทษร้ายแรง ยังมีอายุราชการน้อยจำนวนก็ยิ่งสูงขึ้น ตรงข้ามยังมีอายุราชการสูงขึ้นจำนวนก็ยิ่งลดลง

ประเวศ กางทอง (2527 : 63-66) ได้ศึกษาถึงสาเหตุการกระทำผิดทางวินัยของข้าราชการ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2523 พบว่า กรณีความผิดที่ข้าราชการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทำความผิดวินัยมากที่สุด ได้แก่ กรณีไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ รองลงมา ได้แก่ การกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว คือ เป็นคนเสเพล คี้มของมีนเมาจนครองสติไม่ได้ ผู้สาว หมกมุ่นในการพนัน การกระทำหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำซึ่งอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน ส่วนสาเหตุการกระทำผิดทางวินัยมากที่สุด ได้แก่ สาเหตุที่เกิดจากความไม่เข้าใจระเบียบแบบแผน รองลงมา ได้แก่ สาเหตุที่เกิดจากการขาดขวัญและกำลังใจ สาเหตุที่เกิดจากการเข้าใจว่าตนเองไม่ได้รับความเป็นธรรม สาเหตุเนื่องจากปัญหาทางอารมณ์

ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม สาเหตุที่เกิดจากความประมาทเลินเล่อ ลึกค่นอง สาเหตุที่เกิดจาก การจงใจทุจริต และสาเหตุที่เกิดจากความรู้อำไม่ถึงการณ์

อคุลย์ วราเอกศิริ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการกระทำผิดวินัยข้าราชการครู สังกัด กรมสามัญศึกษา ระหว่างปี พ.ศ. 2525-2526 พบว่า ลักษณะความผิดทางวินัยที่กระทำความผิด มากที่สุด คือ การกระทำอันได้ชื่อว่าประพฤดิชั่ว ไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนธรรมเนียม ของทางราชการ และไม่อุทิศเวลาของตนให้แก่ทางราชการ ละทิ้งหน้าที่ราชการ ระดับโทษ คัดเงินเดือนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ระดับโทษภาคทัณฑ์ เพศชายกระทำผิดวินัย มากกว่าเพศหญิง อายุราชการระหว่าง 1-5 ปี กระทำผิดมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ อายุราชการ ระหว่าง 6-10 ปี ตำแหน่งผู้สอนในหน่วยงานทางการศึกษากระทำผิดมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ตำแหน่งผู้บริหารในหน่วยงานทางการศึกษา สาเหตุของการกระทำผิดวินัยขั้นร้ายแรง ได้แก่ ความไม่เข้าใจระเบียบต่างๆ ของทางราชการ ปัญหาทางเศรษฐกิจ เจตนากระทำความผิด ขาดคุณธรรม ศีลธรรม ความลุ่มหลงค่ออบายมุข ปัญหาทางอารมณ์และสังคม การประพฤดิ ปฏิบัติของผู้บังคับบัญชา และ โอกาสเปิดช่องล่อใจ

เฉลียว อยู่สีมารักษ์ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความผิดทางวินัยตามมาตรา 81 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ระหว่าง พ.ศ. 2524-2528 พบว่า ความผิดทางวินัย ฐานประพฤดิชั่ว ซึ่งข้าราชการครูกระทำผิดวินัยกรณีกระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการ อื่นใดซึ่งอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 48.01 รองลงมาเป็นกรณีชู้สาว ร้อยละ 40.25 ข้าราชการครูที่กระทำผิดทางวินัยกรณี ประพฤดิชั่ว เป็นเพศชายร้อยละ 81.85 เป็นเพศหญิงร้อยละ 18.15 ตำแหน่งหน้าที่ราชการ พบว่า ข้าราชการครูที่กระทำผิดทางวินัยกรณีประพฤดิชั่ว ดำรงตำแหน่งครูผู้สอน ร้อยละ 81.85 ผู้บริหารร้อยละ 18.15 ประสพการณ์การทำงาน ข้าราชการครูที่กระทำผิดทางวินัย กรณีประพฤดิชั่วมีประสบการณ์การทำงาน 5 ปีลงมา กระทำความผิดทางวินัยมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 28.96

ประวิทย์ ทองศรีนุ่น (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการกระทำผิดทางวินัยของ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2524-2528 พบว่า ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีจำนวนแนวโน้มการกระทำผิดทางวินัยเพิ่มขึ้น ลักษณะการกระทำผิด ได้แก่ ไม่อุทิศ เวลาของตนให้แก่ทางราชการ ละทิ้งหน้าที่ราชการมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ไม่ปฏิบัติตาม

ระเบียบแบบแผนของทางราชการ และกระทำการอันได้ชื่อว่าประพฤดิชั่ว ส่วนระดับโทษทางวินัยที่ได้รับมากที่สุด ได้แก่ ตัดเงินเดือน รองลงมา ได้แก่ ภาคทัณฑ์ และไล่ออก

เอื้อ เปลี่ยนดิษฐ์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษามูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดทางวินัยกรณีละทิ้งหน้าที่ราชการ ตามมาตรา 75 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ระหว่างปีงบประมาณ 2527-2529 พบว่า ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทำผิดทางวินัยตามมาตรา 75 ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย เป็นข้าราชการครูดำรงตำแหน่ง ครู 1 ครู 2 และอาจารย์ 1 เป็นข้าราชการครูระดับ 1-3 มีอายุราชการต่ำกว่า 11 ปี เป็นผู้กระทำความผิดวินัย ในกรณีไม่อุทิศเวลาของตนให้แก่ทางราชการ ละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ เป็นข้าราชการครูที่ไม่เคยกระทำความผิดวินัยมาก่อน และเป็นข้าราชการครูที่กระทำความผิดทางวินัยมาตราอื่นในคราวเดียวกัน คือ การกระทำความผิดในกรณีไม่ถือปฏิบัติตามระเบียบและแบบแผน ธรรมเนียมของทางราชการ ส่วนมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดทางวินัย มาจากการขาดความรู้เกี่ยวกับระเบียบวินัยของทางราชการ กระทำตามอย่างผู้อื่นหรือผู้บังคับบัญชา การที่ไม่ให้ความสำคัญต่อวินัยของข้าราชการ การตั้งอยู่ในความประมาท การกระทำเพื่อสนองความต้องการตนเอง กระทำเพื่อผลประโยชน์ตอบแทน เสียขวัญและขาดกำลังใจในการปฏิบัติงาน กระทำเพื่อความปลอดภัยแก่ตนเอง เจตนากระทำผิดเนื่องจากหลบหนีกลัวโทษทางอาญา เช่น นำผู้อื่น การทำร้ายร่างกาย กระทำอนาจารต่อหญิง ลักทรัพย์ ฉ้อโกง ฯลฯ และจงใจกระทำผิดเนื่องจากมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม อารมณ์ และปัญหาทางครอบครัว

สุเทพ ทิพรส (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการกระทำผิดทางวินัยและสาเหตุในการกระทำความผิดทางวินัยของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2526-2530 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่กระทำความผิดในลักษณะไม่สนับสนุนนโยบายของรัฐบาล ไม่เอาใจใส่ ไม่ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ รองลงมา ไม่ถือปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมของทางราชการ และไม่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และเที่ยงธรรม ตามลำดับ โทษทางวินัยที่ได้รับ ส่วนใหญ่ได้รับโทษตัดเงินเดือน รองลงมา ได้แก่ โทษลดขั้นเงินเดือน ผู้บริหารโรงเรียนที่กระทำผิดส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ผู้บริหารโรงเรียนที่กระทำความผิดส่วนใหญ่มีประสบการณ์การดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนเกินกว่า 10 ปีขึ้นไป รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนที่มี

ประสบการณ์การดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน 6-10 ปี และในการกระทำความผิดทางวินัยของผู้บริหารโรงเรียนนั้น มีสาเหตุมาจาก

1. สาเหตุจากเหตุผลส่วนตัว ได้แก่ ความจงใจกระทำความผิด ขาดการเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน ประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่เข้าใจระเบียบราชการ และลักษณะนิสัยส่วนตัว
2. สาเหตุจากระบบบริหาร ได้แก่ การขาดความเอาใจใส่ในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ
3. สาเหตุจากเพื่อนร่วมงาน ได้แก่ ความเห็นใจไว้วางใจเพื่อนร่วมงานมากเกินไป
4. สาเหตุจากทางสังคมภายนอก ได้แก่ การประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ และการใช้ความสัมพันธ์ทางสังคมเกี่ยวข้องกับงานในลักษณะที่ไม่เหมาะสม

เจริญ ลาภม (2534 : 80) ได้ศึกษาถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในการเสริมสร้างวินัยข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่า ครู อาจารย์ ผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียน และผู้บริหาร โรงเรียน มีทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการเสริมสร้างวินัยข้าราชการครู ในด้านการใช้ภาวะผู้นำให้ข้าราชการมีวินัยและสร้างเงื่อนไขให้ข้าราชการมีวินัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนและผู้บริหาร โรงเรียน มีทัศนคติอยู่ในระดับสูงกว่าครูอาจารย์ที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครู อาจารย์เป็นผู้ได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างวินัยโดยตรง ซึ่งบางคนอาจไม่เข้าใจในบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการเสริมสร้างวินัยข้าราชการครู เช่น การสร้างศรัทธา การมอบหมายงาน การสั่งงาน การจัดกิจกรรมต่างๆ และการวางมาตรการให้ปฏิบัติ เป็นต้น

ประนอมศรี จันทนวงษ์ (2534 : บทคัดย่อ) ได้วิเคราะห์การกระทำความผิดทางวินัยตามมาตรา 81 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ของข้าราชการครู ปีงบประมาณ 2531 พบว่า ข้าราชการสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทำความผิดมากที่สุด ข้าราชการครูที่กระทำความผิดส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 31-40 ปี ลักษณะการกระทำความผิดมากที่สุด คือ กระทำหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการอื่นใดซึ่งอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน โทษที่ได้รับมากที่สุด คือ ตัดเงินเดือน รongลงมา คือ ภาคทัณฑ์ มูลเหตุแห่งการกระทำความผิดเกิดจากพฤติกรรมตนเองมากที่สุด รongลงมา เป็นมูลเหตุทางด้านเศรษฐกิจและมูลเหตุทางสังคม และมูลเหตุมาจากระบบราชการ

ชำนาญ สอนชื่อ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิธีการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ในการป้องกันการกระทำผิดวินัยข้าราชการครู พบว่า

1. ผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้วิธีการป้องกันการกระทำผิดวินัยข้าราชการครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์ เป็นรายด้าน พบว่า ใช้วิธีการให้ความรู้แก่ข้าราชการครูอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการลด ความกดดันของข้าราชการครู และด้านการใช้มาตรการป้องกันการกระทำผิดวินัยข้าราชการครู อยู่ในระดับมาก

2. ผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เคยเป็นกรรมการและไม่เคยเป็นกรรมการสอบสวนข้าราชการครู ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำ ความผิดทางวินัย ใช้วิธีการป้องกันการกระทำผิดวินัยข้าราชการครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า การใช้วิธีการป้องกันการกระทำผิดวินัย ข้าราชการครูแต่ละด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุทธิเวช ดิษฐ์รอด (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติและปัญหาของผู้บริหาร โรงเรียนเกี่ยวกับการรักษาวินัยข้าราชการครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในส่วนกลาง พบว่า ความผิดทางวินัยของข้าราชการครูกระทำผิดมาก ได้แก่ ไม่อุทิตเวลาให้แก่ทางราชการ ละทิ้งหน้าที่ราชการ ไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ รองลงมาเป็นประพฤดิชั่ว และขู่สาว ปัญหาการกระทำผิดวินัยผู้บริหารมีความเห็นว่า ข้าราชการครูขาดความรู้ในเรื่องวินัย ข้าราชการครู สาเหตุมาจากข้าราชการครูไม่สนใจ ไม่เห็นความสำคัญและขาดการศึกษาวินัย ของข้าราชการครู ผู้บริหารควรปฏิบัติตนเป็นตัวอย่าง ให้ความรู้ และให้ความเป็นธรรม

ปรเมษฐ์ ปัญญาดีลภพษ์ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการกระทำความผิดทางวินัย เกี่ยวกับเรื่องละทิ้งหน้าที่ราชการของข้าราชการครู สังกัดกรมสามัญศึกษา ระหว่างปี พ.ศ. 2532-2534 พบว่า

1. การกระทำผิดทางวินัยที่กระทำผิดมากตามลำดับ คือ

1.1 กรณีละทิ้งหน้าที่ราชการเกินกว่า 15 วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรมีจำนวนมากที่สุด ระดับ โทษ ไล่ออกมีจำนวนมากที่สุด

1.2 กรณีมาลงชื่อปฏิบัติราชการแล้วไม่สนใจทำงานในหน้าที่ของตนมีจำนวน รองลงมา ระดับ โทษ ภาคทัณฑ์มีจำนวนมากที่สุด

1.3 กรณีผู้บังคับบัญชาไม่อนุญาตการลาที่มีจำนวนน้อยที่สุด ระดับโทษภาคทัณฑ์ มีจำนวนมากที่สุด

2. สาเหตุการกระทำผิดทางวินัยกรณีละทิ้งหน้าที่ราชการ ของข้าราชการครูสังกัด กรมสามัญศึกษา ระหว่าง พ.ศ. 2532-2534

2.1 จงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมของทางราชการมีจำนวนมากที่สุด ระดับโทษภาคทัณฑ์มีจำนวนมากที่สุด

2.2 เงินเดือนน้อยไม่เพียงพอกับค่าครองชีพมีจำนวนรองลงมา ระดับโทษ ไล่ออกมีจำนวนมากที่สุด

2.3 ปัญหาด้านสุขภาพอนามัยมีจำนวนน้อยที่สุด ระดับ โทษภาคทัณฑ์มีจำนวนมากที่สุด

ในการทำความผิดของข้าราชการครูดังที่กล่าวมานั้น ข้าราชการครูชายจะทำความผิดมากกว่าข้าราชการครูหญิง ข้าราชการครูที่ทำความผิดจะเป็นตำแหน่ง อาจารย์ 1 มากที่สุด

ปัญหา ทองคำสุข (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับการรักษาวินัยข้าราชการครูใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า

1. การปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียนเกี่ยวกับการรักษาวินัยข้าราชการครูในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ส่วนใหญ่ปฏิบัติทั้ง 3 ประการ คือ การเสริมสร้าง พัฒนาให้ครูมีวินัย การป้องกันครูไม่ให้กระทำผิดวินัย และการ ดำเนินการทางวินัยแก่ผู้กระทำผิด

2. ป้องกันไม่ให้ข้าราชการครูกระทำผิดวินัย ผู้บริหาร โรงเรียนปฏิบัติโดยสอดคล้อง ดูแล้วจะมีเหตุอันก่อให้เกิดการกระทำผิดวินัยอย่างใดบ้างหรือไม่ และขจัดเหตุที่อาจ ก่อให้เกิดการกระทำผิดทางวินัย

3. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียนเกี่ยวกับการรักษาวินัย ข้าราชการครู ได้แก่ ครูขาดความรู้เรื่องวินัย ครูไม่สนใจ ไม่มีจิตสำนึกในเรื่องระเบียบวินัย

พจน์ เจริญสันเทียะ (2538 : บทคัดย่อ) ได้วิเคราะห์ความผิดทางวินัยเกี่ยวกับการเงิน และพัสดุของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 11 พบว่า หัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอบางคน ได้ทำความผิดวินัยเกี่ยวกับการเงินและพัสดุ โดยถูกลงโทษตั้งแต่ลดขั้นเงินเดือน ตัดเงินเดือน และภาคทัณฑ์ ในช่วงปีงบประมาณ 2530-2534 จำนวน 6 ราย ประเด็นความผิด

ส่วนใหญ่เกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ โดยอาศัยอำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์และการไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ อันเนื่องมาจากมีปัญหาเรื่องการเงิน ไม่รู้และงงใจไม่รู้ระเบียบของทางราชการ ส่วนวิธีป้องกันความผิดนั้น หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอจะต้องเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอและจริงจัง มีการจัดระบบเอกสารด้วยวัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัย พร้อมทั้งจะนำไปใช้ได้ตลอดเวลา มีหน่วยตรวจสอบภายในระดับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์ให้กับเจ้าหน้าที่อยู่เสมอ

ภาคภูมิ ยอดคี (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการกระทำความผิดทางวินัยข้าราชการครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ระหว่างปีงบประมาณ 2533 -2537 พบว่า ข้าราชการครูกระทำผิดตามลักษณะความผิดมาตรา 98 มีมากที่สุด เป็นเพศชาย มีวุฒิปริญญาตรี ตำแหน่งอาจารย์ 1 มีประสบการณ์ในการทำงาน 11-20 ปี ความผิดตามฐานความผิดที่ 11 และ 15 มีมากที่สุด โทษทางวินัยที่ได้รับภาคทัณฑ์มากที่สุด

ฉลอง ฉิมสุข (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพอใจต่อการป้องกันการกระทำผิดวินัยข้าราชการครูของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า

1. ความพอใจของครูต่อการป้องกันการกระทำผิดวินัยข้าราชการครู ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับน้อยและรายด้าน ได้แก่ ด้านการให้ความรู้แก่ข้าราชการครู ด้านการลดความกดดันข้าราชการครู และด้านการใช้มาตรการป้องกันข้าราชการครูกระทำผิดวินัย อยู่ในระดับน้อยทุกด้าน

2. ความพอใจของครูที่โรงเรียนอยู่ในเขตอำเภอเมืองกับในเขตอำเภอรอบนอกต่อการป้องกันการกระทำผิดวินัยข้าราชการครูของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เสนอแนะว่าการป้องกันการกระทำผิดทางวินัยข้าราชการครู นอกจากจะให้ความรู้ ลดความกดดันข้าราชการครู การใช้มาตรการป้องกันแล้ว ควรให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการป้องกันการกระทำผิดทางวินัยของครูด้วย

สุพจน์ แสงครุฑ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการกระทำผิดวินัยของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ระหว่างปี พ.ศ. 2535-2538 พบว่า

1. ข้าราชการครูที่กระทำผิดวินัยมากที่สุด พบในปี พ.ศ. 2538 ส่วนมากเป็นครูผู้สอน เพศชาย อายุราชการระหว่าง 11-20 ปี กระทำผิดวินัยกรณีกระทำการอันได้ชื่อว่าประพฤติชั่ว มากที่สุด

2. สาเหตุการกระทำผิดวินัย เป็นเพราะ มีความอยาก ทะเยอทะยานทางสังคม ขาดประสบการณ์ หรือไม่มีความรู้ในกฎ ระเบียบของทางราชการ มีความว่าเหว และ สถานการณ์เปิดโอกาส เจตนากระทำผิดเพื่อหวังผลประโยชน์

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาข้าราชการครูกระทำ ความผิดทางวินัย กรณีละทิ้งหน้าที่ราชการกับภาวะหนี้สิน โดยสำรวจจากการกระทำผิดทางวินัยของข้าราชการครู ตามมาตรา 75 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ระหว่างปี 2531-2533 พบว่า ผู้ถูกดำเนินการทางวินัยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 31-35 ปี รับราชการครูในตำแหน่งอาจารย์ 1 มีอายุราชการประมาณ 10 ปี และมีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี สาเหตุสำคัญที่ทำให้กระทำผิดวินัยกรณีละทิ้งหน้าที่ราชการ มากที่สุด ได้แก่ การไม่ได้ไปปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการต่างๆ ที่รู้ระเบียบดีอยู่แล้ว รองลงมา ได้แก่ การหลบหนีภาวะหนี้สิน แนวทางการป้องกันและแก้ปัญหาการกระทำผิดวินัยที่สำคัญ ได้แก่ การปฐมนิเทศ หรือแนะนำ ชี้แนะ ให้ข้าราชการครูได้เข้าใจก่อนปฏิบัติราชการ ให้ความรู้ สร้างความสำนึกในหน้าที่แก่ข้าราชการครูในรูปแบบต่างๆ ให้มากขึ้น เช่น การจัดทำคู่มือ เกี่ยวกับการปฏิบัติตามวินัย จีคอบรม แจกเอกสาร และจัดสวัสดิการเงินกู้ที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนา วินัยและจริยธรรมของข้าราชการครู พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาวินัยและจริยธรรม ของข้าราชการครู ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับระบบราชการที่มีระเบียบข้อบังคับที่ไม่สอดคล้องกับ สภาพความเป็นจริง การบริหารงานของผู้บังคับบัญชามีผลกระทบต่อการพัฒนา เช่น การเล่น พรรคเล่นพวก ทำให้การลงโทษผู้กระทำความผิดเป็นไปได้ยาก ปัญหาเกี่ยวกับพื้นฐานทาง วัฒนธรรมและสังคม เช่น การยกย่องคนรวยโดยไม่คำนึงถึงที่มาของทรัพย์สิน มีวัฒนธรรม การบริโภคที่ฟุ่มเฟือย การให้การเสริมแรงกับข้าราชการครูผู้มีวินัยและจริยธรรมดีเด่นมีน้อย ข้าราชการครูขาดความสำนึกในความเป็นครู ขาดความรักในวิชาชีพ และขาดถึงความตระหนัก ในความสำคัญของการมีวินัยและจริยธรรม สภาพเศรษฐกิจเป็นเหตุที่ต้องแสวงหาเพื่อให้ได้มา ซึ่งปัจจัยต่างๆ โดยไม่คำนึงถึงวินัยและจริยธรรม นโยบายขาดความชัดเจนของพฤติกรรมที่ บังถึงความมีวินัยและจริยธรรมที่พึงประสงค์ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการพัฒนาวินัยและ จริยธรรมยังทำงานไม่เต็มรูปแบบ ทั้งด้านการกำหนดนโยบาย เผยแพร่ และพัฒนาวินัยและ จริยธรรม รวมทั้งการติดตามประเมินผลพัฒนา

แนวทางแก้ไขปัญหที่สำคัญ ได้แก่ การจัดทำคู่มือหรือแนวทางปฏิบัติงาน แก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายที่มีข้อขัดแย้ง หรือไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และเป็นอุปสรรคในการทำงาน จัดฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรปฐมนิเทศครูบรรจุใหม่ หรือรับตำแหน่งใหม่ การประพาดคิดเป็นแบบอย่างของผู้บังคับบัญชา การมีมาตรการลงโทษข้าราชการครูที่กระทำผิดวินัยอย่างจริงจัง ขกของส่งเสริมข้าราชการครูผู้มีวินัย การส่งเสริมให้มีทัศนคติและค่านิยมในการบริโภค กำหนดนโยบายด้านการพัฒนาวินัยและจริยธรรมที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติได้และมีความต่อเนื่อง สร้างความตระหนักในความสำคัญของวินัยและจริยธรรม เอาจริงเอาจังกับการดำเนินการและติดตามประเมินผล

พีระเพชร ศิริกุล (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการลงโทษทางวินัยในการกระทำความผิดทางวินัยของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2534 -30 กันยายน 2539 พบว่า มีข้าราชการครูกระทำความผิดจริง 8 ลักษณะ ความผิด มีข้าราชการครูถูกลงโทษทางวินัยทั้งสิ้น 36 คน สถานภาพของผู้กระทำผิดวินัย เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง อายุราชการเกินกว่า 10 ปี และมีคุณวุฒิปริญญาตรีกระทำความผิดมากที่สุด มูลเหตุแห่งการกระทำความผิดวินัยส่วนมากเกิดจากข้าราชการครูไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ ทอดทิ้ง ละทิ้งหน้าที่ราชการ ขาดราชการ โดย ไม่มีเหตุผลอันสมควร ผู้บริหารไม่อนุญาตการลา ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการ โดยชอบด้วยกฎหมาย กระทำผิดวินัยด้วยความจงใจ ดื่มสุรามึนเมา ครองสติไม่ได้ ก้าวร้าวต่อเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา กระทำการให้ผู้อื่นเสียหาย ทะเลาะวิวาท แดกแยกความสามัคคี ไม่ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการใช้จ่าย เก็บรักษา และนำส่งเงินของทางราชการ นำวัสดุสิ่งของของทางราชการ ไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว ประพฤติผิดประเวณีผู้สาว ไม่เลี้ยงดูบุตร ภรรยา ต้องหากศึ้อาญา ดื่มสุราเป็นอาจิม ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการ ได้โดยปกติ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศจะเห็นว่า ข้าราชการครูที่กระทำความผิดทางวินัย ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุราชการระหว่าง 5-20 ปี ตำแหน่งครูผู้สอน ลักษณะความผิดที่พบมากเป็นการประพาดคิดไว้ในหลายกรณี ไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนธรรมเนียมของทางราชการ ละทิ้งหน้าที่ราชการ สาเหตุของการกระทำความผิดทางวินัย ส่วนใหญ่เกิดจากการไม่เข้าใจกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติของราชการ รู้เท่าไม่ถึงการณ์ การขาดประสบการณ์ ความประมาทเลินเล่อ จงใจทุจริต ตั้งใจประพาดคิดวินัย มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม อารมณ์ และปัญหาทางครอบครัว ขาดขวัญกำลังใจ และเกิดจากระบบราชการ

และการปฏิบัติของผู้บังคับบัญชา การป้องกันกระทำคามผิดทางวินัยของข้าราชการครูทำได้ โดยผู้บริหาร โรงเรียนต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ใช้ภาวะผู้นำ ฝึกอบรมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในระเบียบวินัยและระเบียบปฏิบัติงาน สร้างเงื่อนไขหรือใช้มาตรการให้รักษาวินัย ปัญหาในการเสริมสร้างและป้องกันการกระทำผิดวินัยข้าราชการครู เกิดจากตัวข้าราชการครู เองที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องวินัย ไม่สนใจ ขาดความตระหนัก และไม่เห็นความ สำคัญของวินัย ผู้บริหาร โรงเรียน ไม่เอาใจใส่ดูแล ขาดการกำกับติดตาม และดำเนินการ ป้องกันยังไม่เป็นระบบ ขาดความต่อเนื่อง หน่วยงานขาดงบประมาณ ขาดบุคลากรด้านการ ฝึกอบรมวินัย ระเบียบปฏิบัติของทางราชการบางอย่างไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและ ปัญหาของสังคม เศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลต่อการกระทำคามผิดทางวินัยของข้าราชการครู มากขึ้น

2. งานวิจัยต่างประเทศ

ฟิชเบิน และวาซิก (Fishbein and Wasik, 1981 : 89-93) ได้ศึกษาการลดพฤติกรรม ก่อความวุ่นวายของนักเรียน ในระหว่างชั่วโมงการใช้ห้องสมุดของโรงเรียน จากนักเรียนกลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 25 คน โดยวางเงื่อนไขกลุ่มเป็นการเสริมแรงบวก ให้นักเรียนทำงานที่ชอบ เช่น อ่านหนังสือ วาดรูป ใช้เวลา 10 นาทีในช่วงเวลาว่างตอนบ่าย กำหนดเงื่อนไขให้นักเรียน ตอบคำถามตามที่ครูกำหนดจากหนังสือห้องสมุด หากส่งเสียงเอะอะหยอกล้อกัน ครูหักเวลา ออกครั้งละ 1 นาที ผลการทดลองพบว่า สามารถลดความถี่ของพฤติกรรมก่อก่อความวุ่นวาย ในชั่วโมงการใช้ห้องสมุดของนักเรียน และขณะเดียวกันก็เพิ่มความถี่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ ด้วย

จากเอกสารงานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า อุปสรรคการรักษาวินัยเกิดจากอิทธิพลผู้ที่มี ประสิทธิภาพการทำงานจะเป็นแบบอย่างการปฏิบัติของผู้มีประสพการณ์ทำงานน้อย ซึ่งผู้บริหาร ควรเน้นการรักษาวินัยตนเองให้เกิดขึ้นผู้ได้บังคับบัญชามากกว่าการบังคับให้รักษาวินัย ดังนี้

1. การใช้ภาวะผู้นำเพื่อให้เกิดวินัยในตนเอง การฝึกวินัยโดยใช้เหตุผลจะทำให้ ผู้ได้บังคับบัญชามีวินัยในตนเองสูงกว่าการฝึกวินัยโดยใช้อำนาจ ซึ่งผู้บริหารต้องใช้ภาวะผู้นำ อย่างเหมาะสม

2. การฝึกอบรมเกี่ยวกับการรักษาวินัย ผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีรักษาวินัย มาแล้วจะมีทัศนคติดีกว่าผู้ไม่ได้รับการฝึกอบรมมาก่อน

3. การสร้างเงื่อนไขสามารถลดพฤติกรรมการกระทำความคิดทางวินัยลงได้ สิ่งที่ผู้บริหารควรปฏิบัติ คือ การบำรุงขวัญและกำลังใจ

ครอว์ลีย์ (Crawley. 1983 : 2840-A) ได้ศึกษาทัศนคติของครูและนักเรียนที่มีต่อสภาพห้องเรียน วิธีการดำเนินงาน และพฤติกรรมนักเรียนในชั้นของครูที่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการรักษาระเบียบวินัย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการรักษาระเบียบวินัยของครูที่ได้รับการฝึกอบรมกับครูที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม และทัศนคติของนักเรียนในชั้นของครูที่ได้รับการฝึกอบรมกับนักเรียนในชั้นของครูที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม ซึ่งการวิจัยพบว่าครูส่วนหนึ่งยอมรับในการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการรักษาระเบียบวินัย และนักเรียนในชั้นของครูที่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการรักษาระเบียบวินัยมาแล้วมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนมากกว่านักเรียนในชั้นที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมมาก่อน

วิลเลียม เอ็ม กอร์ดอน (William. 1995 : 18-21) ได้ทำการวิจัยเรื่องการค้นหาสาเหตุ : สาธารณภาพกฎหมายว่าด้วยวินัยนักเรียน วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับระเบียบวินัยของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ศาลได้นำเอาระเบียบวินัยของนักเรียนขึ้นมาทบทวนใหม่ โดยพิจารณาหลักการ โดยใช้เหตุผลมากกว่ากฎระเบียบ ทั้งนี้ศาลได้นำเอากรณีต่างๆ ขึ้นมาศึกษา เช่น การกักตัว การลงโทษ การให้ออกจากโรงเรียน การย้ายสถานศึกษา การงดคะแนน และการไล่ออกจากโรงเรียน มีกรณีศึกษารับพิจารณา 22 รายการ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องของต่างประเทศจะเห็นว่า ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างวินัยให้เกิดขึ้นกับผู้ใต้บังคับบัญชา การเสริมสร้างวินัยทำได้โดยการฝึกอบรม การใช้ภาวะผู้นำ ตลอดจนทั้งการเสริมสร้างขวัญกำลังใจ การที่จะทำให้การรักษาวินัยได้ผลนั้น ควรใช้หลักการเสริมสร้างให้เกิดวินัยในตนเองมากกว่าการบังคับหรือการลงโทษ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น พบว่า วินัยข้าราชการครู เป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะวินัยข้าราชการครูเป็นกรอบแห่งการควบคุมความประพฤติของข้าราชการครูให้ประพฤติปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสมกับการเป็นข้าราชการ และเป็นวิชาชีพที่สังคมคาดหวังในการให้การศึกษาที่มีคุณภาพกับนักเรียน และประพฤตินั้นเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และบุคคลทั่วไป ดังนั้น ข้าราชการครูจำเป็นที่จะต้องประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบของระเบียบวินัยของทางราชการและปทัสถานของสังคมอย่างเคร่งครัด แต่ในสภาพความเป็นจริงยังมีข้าราชการครูประพฤตินั้นที่ไม่เหมาะสม จนเป็นข่าวทางสื่อมวลชนและถูกดำเนินการทางวินัยจำนวนมาก ดังจะเห็นได้จากสถิติของสำนักงาน

คณะกรรมการข้าราชการครู พบว่า ในแต่ละปีมีข้าราชการครูถูกดำเนินการทางวินัยและ ถูกลงโทษทางวินัยมีจำนวนมาก และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ การวิจัยยังพบอีกว่า การกระทำ ความผิดทางวินัยของข้าราชการครูมีหลายลักษณะกรณีความผิด เกิดมาจากหลายสาเหตุและ ได้รับการลงโทษในระดับที่แตกต่างกันไป ซึ่งส่งผลกระทบต่อขวัญกำลังใจของข้าราชการครูเอง ต่อภาพลักษณ์ของผู้ประกอบอาชีพครู ต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานราชการ อัน ได้แก่ คุณภาพการศึกษาของนักเรียน การที่จะป้องกันการกระทำผิดวินัยหรือลดจำนวน ข้าราชการครูผู้กระทำความผิดทางวินัยให้น้อยลงได้นั้น นอกจากตัวของข้าราชการครูเอง ที่จะต้องรักษาวินัยในตนเองแล้ว บุคคลที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นเพื่อนร่วมงาน ผู้ปกครอง นักเรียน กรรมการสถานศึกษา ประชาชน หรือแม้กระทั่งสื่อมวลชน ต้องร่วมมือกันในการ กระตุ้น ส่งเสริมให้ข้าราชการครูรักษาวินัย และหาทางป้องกันไม่ให้ข้าราชการครูกระทำความ ผิดวินัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหาร โรงเรียน เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในโรงเรียน เพราะผู้บริหาร โรงเรียนมีบทบาทหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดและตามที่กระทรวงศึกษาธิการ หรือหน่วยงานบังคับบัญชาาระดับกรม กองได้กำหนดเอาไว้ ซึ่งจำเป็นต้องดูแล เอาใจใส่ และ ดำเนินการตามหน้าที่ ตามนโยบาย แนวทางหรือมาตรการอย่างจริงจัง ทั้งในด้านการ ให้ความรู้แก่ข้าราชการครู การลดความกดดันให้ข้าราชการครู และด้านการใช้มาตรการป้องกัน ไม่ให้ข้าราชการครูกระทำความผิดวินัย ด้วย

จากปัญหาและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับในรอบปี พ.ศ. 2544 ถึง เดือนมีนาคม 2545 พบว่า มีข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ถูกดำเนินการทางวินัยจำนวนมากถึง 88 ราย ซึ่งมีจำนวนมากที่สุด หากเปรียบเทียบกับ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอื่นๆ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 1-8) ผู้วิจัยเป็นผู้บริหารการศึกษาระดับอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด กาฬสินธุ์ มีบทบาทหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชา ดูแล รับผิดชอบสถานศึกษาและข้าราชการครู ในสังกัด จึงสนใจที่จะศึกษาเพื่อค้นหาคำตอบว่า

1. อะไรคือสาเหตุของการกระทำความผิดทางวินัยของข้าราชการครูใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ในรอบ 6 ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2540-2545)
2. วิธีปฏิบัติป้องกันการกระทำความผิดทางวินัยของข้าราชการครูใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ตามทัศนะของครูและผู้บริหาร โรงเรียน อยู่ในระดับใด

3. เปรียบเทียบวิธีปฏิบัติป้องกันการกระทำคามผิดทางวินัยของข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ระหว่างทัศนะของครูกับผู้บริหารโรงเรียนมีความแตกต่างกันหรือไม่

เพื่อจะนำองค์ความรู้ที่เป็นข้อค้นพบไปเป็นข้อเสนอแนะในการวางแผน กำหนดนโยบาย การป้องกันการกระทำคามผิดทางวินัย ตลอดจนส่งเสริมสร้างและพัฒนาวินัยข้าราชการครูให้กับผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารการศึกษา หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University